

Lippius Johann
Carolus Sebastian

Disputatio musica ... proposita publice in celeberrima Academia Wittebergense

Wittebergæ
1609

Tillykke med din eBog

Du har modtaget en eBog via **Det Kongelige Biblioteks EOD-service**.

Vi håber, du vil finde den både nyttig og let at anvende. eBogen er leveret til dig som en søgbar PDF-fil, og det giver dig nogle særlige anvendelses-muligheder.

Hvordan du bruger eBogen

Læse på din skærm

Du kan åbne og læse eBogen via din almindelige PDF-reader, der ligeledes giver dig mulighed for at bladre mellem siderne og zoome i teksten.

Udskrive på din printer

Du kan skrive hele – eller enkelte sider af - eBogen ud på din egen printer.

Gemme på din computer

Du kan let gemme eBogen på din private computer, USB-nøgle eller diskette.

Søge tekst

Du kan søge efter ord, dele af ord eller hele sætninger, i eBogen ved at bruge PDF-Reader'ens indbyggede søgefacilitet. Denne finder du ved at klikke på ikonet "Search" , eller trykke på tastaturknapperne [Ctrl+f].

Kopiere og genbruge tekst

Du kan kopiere tekst fra eBogen ved at klikke på ikonet "Select toolbar" , indramme den tekst, du ønsker kopieret og trykke på tastaturknapperne [Ctrl+c]. Du indsætter teksten, hvor du ønsker det, ved at klikke [Ctrl+v].

Kopiere og genbruge billeder

Du kan kopiere billeder fra eBogen ved at klikke på ikonet "Snapshot Tool" og indramme billedet, du ønsker kopieret. Du indsætter billedet, hvor du ønsker det, ved at klikke [Ctrl+v].

Betingelser for brug

Bruger du eBøger fra Det Kongelige Biblioteks EOD-service accepterer du samtidig de betingelser, der knytter sig til brugen af disse pdf-filer. Den vigtigste af disse betingelser er, at du kun må anvende eBøgerne til personlig ikke-kommerciel brug.

Læs alle betingelserne på <http://books2ebooks.eu/odm/html/kb/da/agb.html>

DISPUTATIO
MUSICA

PRIMA,
Sancta.

TRIADE omnis æquevitas
Fonte replente
proposita publicè

In celeberrima Academia
Wittebergense
PRÆSIDE

M. IOANNE LIPPPIO
Argentinense Alsato.

RESPONDENTE
SEBASTIANO CAROLO
Ratisponense Bavaro.

Junij 30. hora, locoq; consuetis.

WITTEBERGÆ
Typis Iohannis Gormanii
ANNO M. DC. IX.

V I R I S
M A G N I F I C I S, N O -
B I L I S S I M I S, A M P L I S S I -
m i s, P r u d e n t i à, a u t h o r i t a t e,
o m n i g e n a V i r t u t e, E r u d i t i o -
n e p r æ c e l l e n t i s s i m i s, L i b e r æ
I m p e r i a l i s R e i p u b. R a t i s p o -
n e n. D. D. C o n s u l i b u s, c æ -
t e r i s q u e S e n a t o r i b u s
s p e c t a t i s s i m i s,

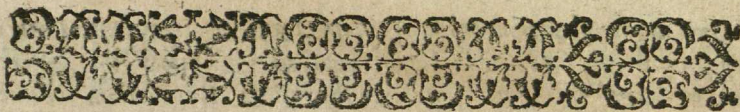
Mæcenatibus & Patronis suis colendisssimis,

humillimè

Disputationem hanc Musicam
in
Studiorum Argumentum
dedicat

R E S P O N D E N S.

EEBAMVS HVNC TIBI CONATVM

Domine IESV, Gracitudois ergo. Tu solus vera constas
 tūq; HARMONIAE AVTOR. Tu DISCORDANTIAE
 stus fuisse inter DEVM, HOMINEMq; à Satanā
 excitata MODERATOR & DOMITOR. Tu ANIMAM
 tibi ipsi continere CAUSA. Tu huic repuerascenti orbi cen
 repudia MUSICAM in tanto concessisti gradu perfectio
 nis, quanto vix ante fuerat unquam. Congruebat id scilicet pulcherrimē
 restituta per tertium Eliam Evangelij Luci splendidissima ac purissima: ut
 Doctrina concubitus celestis comes scientia esset HARMONIAE Mundanae
 & Humanae: si forte utraq; saxeum aliās MORTALIVM cor posset emolliri ad
 te, repudiato ANTICHRISTO, unice amplectendum. Cecinit hoc Cygnus
 iste tuus LVTHERVS, strenuus caelica Concordia PRAECO & TVBA in sanctā
 hac, ubi hac meditamur, HIERVSALEM, Scimus, scribens Senselio Insigni
 Musico ejus seculi, MUSICAM dæmonibus etiam invisam & intole
 rabilem esse. Et planē judico, nec pudet asserere, post Theologiam
 esse nullam artem, quæ possit MUSICÆ æquari. Nam ipsa sola post
 THEologiam id præstat, quod alioqui sola Theologia præstat sci
 licet quietum & lætum animum. Tu nobis à teneris (constemur gra
 tū tibi mente ō DOMINE) immeritis ore manuq; dedisti qualicunq; psallere
 modulo. Num igitur sedendum, & nobis nostrūq; tantum canendū Musis? Tu
 ō BONE IESV, cœpiū tuam ad gloriam unice iuva, perfice, defende ausus hos
 maioribus, quam nos, dignos contra Diaboli fremitum, & diaboli tantum
 solita murmura Tibi soli, uti servus & Pater tuus DAVID, alijq; solebant p̄q;
 cantabimus toti corpore animēq; donec cordis rumpantur nervi, eosq; tu ite
 rum connectens DIE illo ponere nos volueris in choro isto & cætu 144000. Can
 ticum novum sacrosanctæ TRIADI solū dicere potentium cytharis sine fine,
 sine labore, sine invidia. AMEN.

Ex plurimis suo loco & tempore propositis libuit pauculas
 ad differendum nunc statuere Hæc sequentes,
 primò ad προλεγόμενα Musica
 spectantes.

Musica est.

Quis neget, ni auribus orbus? Utinam & qui auribus valent, id non irerent negatum. Eorum sanè chordas forma inductas (ὅτι οὕτως dico & ὁρίζομαι) misere discordare, interq; ipsas, quæ esse deberet suavissima, Harmoniam vehementer esse turbatam ab infernali isto bubone indicio est, quod nullâ fermè arte, industriâ nullâ, nullâ dulcedine ad cōsonantiam illæ seu intentendo, seu remittendo queant reduci. SVMMVS dignetur eorum corda pulsare, sic sonabunt, resonabunt, consonabunt. Aliàs vix ullus spei est locus super. Quis sic? Ens non est, quod non & Bonum & Perfectum est, uti decreta habent Metaphysica. Ergo Musicam non Ens ponunt, qui eam non bonam, non perfectam profitentur. Mirum reperiri inter Homines, qui rem tam divinam, tam suavem, tam efficacem, tam omnibus ferè Mundi presentem angulis, velle possint absentem, abjectam, expulsam, cum ἡδονῇ alioquin (juxta Philosophum lib. 2. cap. 3. Ethic.) sit πᾶσι θεοῖς ἐκκεχωρισμένον τὸ βίον. Verum nihil tam sanctum, quod non contaminare audacia, soleat: Ter Opt. Max. ab impijs malus, à stultis non Ens audit. Nimis nonnulli hodieq; religiosi, Stoicè interim & stolidè superbi, διακρίνουν καὶ σεβόμενοι τὰς τέχνας Epicuræi Musicam ut rem deterrimam & pestilentissimam sacris, honestiq; omnibus extirpandam penitus conventibus atq; recreatorijs, ducunt. Quare, quantum in ipsis, quod volunt, faciunt, abutenti s' isto vetustatis,

Non vox, sed votum, non cordula Musica, sed cor:

Non clamans sed amans cantat in aure DE I.

Quibus, cum longiore minores refutatione sint, hoc tantum nunc benevolè placeat insusurrare, si quando forsan Gloriam Deo dantes aures velint aperire. Maria Aaronis soror, Anna Samuelis Mater, Debora, David Musicorum Coryphaus, alij Propheta & p̄j cum veteris tum Novi Testamenti Musicâ DEVOTè celebrârunt effusè; imò ipsi angeli in Evāgelio. Cur nos obmutesceremus non minoribus cumulati bonis? Agite ergò, ascendamus cum Archimusco isto Rege atq; Prophetâ DAVID in DOMINI Templum: laudemus DEUM in sono Tube: laudemus in Psalterio & Cythara: laudemus eum in tympano & choro: laudemus eum in cymbalis benè sonantibus: laudemus eum in cymbalis jubilationis. Omnis Spiritus laudet DOMINVM. Si expenderent illi vim Musicæ & virtutem, quam exerit in Mundo, in Republ. in domo, in solitaria vita, in Medicina (quod explicare sui est loci) si Ethnici saltè Aristotelis ponderarent verba hæc planè mellea & divina lib. 8. Polit. cap. 5. δεῖ μὴ μόνον τῆς ποιῆς ἡδονῆς μετέχειν ἀπ' αὐτῆς, ἥς ἔχουσιν πάντες ἀνθρώποι. ἔχει γὰρ ἡ Μουσικὴ τὴν ἡδονὴν φυσικὴν· διὸ πάσαις ἡλικίαις, καὶ πᾶσιν ἡδέσθιν ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐστὶ πρὸς φιλήσιν ἀλλ' ὁρᾶν, εἰ πῇ καὶ πρὸς

πρὸς τὸ ἡθικόν συντείνει καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν. *Ista diviniore cap. ult-
 imo ejusdem libri.* Φαμὲν τὴν μουσικὴν χρῆσθαι δεῖν ἐνεκεν καὶ τῆς καθ-
 ἄρσεως. Νῆπ ἐκ τῶν ἱερῶν μελῶν ὁρῶμεν τὰς τὰς, ὅταν χρῆσινται
 τοῖς ἐξοργιάζουσι τὴν ψυχὴν μέλεσι, καδισταμένως ὥσπερ ἰατρείας τυ-
 χόντας καὶ καθάρσεως. Τὰ δὲ μέλη καθαρινὰ παρέχει χαρὰν
 ἀβλαστὴ τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ἐνθουσιασμόν. καὶ γὰρ ὑπὸ ταύτης τῆς κι-
 νήσεως κατακώχι μὲν τινες εἰσιν: *Si Musica ipsius attendere ori
 desiderarent:*

Vinco, flecto, rego, cantu, dulcedine, plectro,

Dira, cruenta, feros, tartara, monstra, viros:

Languentes relevo, morituros excito, mæstos

Erigo, pallentes munio, vinco DEOS.

*Muscam profecto ambabus amplecterentur ulnis genuino ejus nō furio, ut in
 cunctis sit rebus, consideratousu. Non dissitendum quidem sed descendum po-
 tius, tantum castissima esse Musica abusus apud multos, donum eam singulare
 esse ab Altissimo profectum in genus humanum vel non, vel parum attenden-
 tes, magis turpissima manus Veneris autumantes: qualis solet, ut & in alijs,
 mentis esse humane cecitas atq; caligo. Cælestis chori δεινότητι Apollo an-
 gelico cinctus modulantium agnoscit & isti prorsus finem abusi statuet, quan-
 do vetustis combustis, novorum meliorum, æternorum jecerit fundamina: Id
 quod ardentem expectamus. Tollere hi Musicam conabantur Bonitate illius e-
 levatā, qui sequuntur, audere id videntur perfectione ipsius neglectā. Quam
 multi præstantissimos se putant Musicos signatoriam duntaxat callentes nudi
 Cântores? Quam multi absolutissimos se jactitant instrumento aliquo Musi-
 cali ludere potes? Quam multi perfectissimos se venditant, practicam te-
 nentes meri Melopæi? Quasi perfectus dicendus esset Hebrews, qui tantum
 Hebraicas scit legere, nil intelligens, literas. Quasi Architectus plebejus con-
 summatissimus foret Geometra. Sanè Perfectio Musica consistit principaliter
 in Theorica ista parte Mathematica & Physica, post practica, juxta Oratoria,
 & practica Philosophia fundamenta, deniq; signatoria & instrumentali. Vna
 si deest periclitari me hercule Perfectio & Musica & Musici videtur. Quod
 Musicam signatoriam, instrumentalem, & practicam attinet, hodie nihil
 desiderandum magnoperè, nisi justam methodum Philosophie innixam pene-
 tralibus, atq; ita nonnullas vias compendiaras magis, ὥς εἰπεῖν, σοφὴν
 φιλοσοφώτερον, καὶ κοινωνικώτερον reor. Siquidem quoad usum hæ
 partes adeò hoc tempore emergere, ut forè antea nunquam: nec tam cogi-
 tandum, quomodo illæ augenda, quàm ut justa Methodo & fundamentis ser-*

patet tuta à ruinâ ad posterâs deferantur, prospiciendum. Est sua laus Cantoribus, Instrumentalibus suum decus, sua Melopoëtis dignitas: ast Theoricorum Mathematicorum Musicorum summa summa, si unquam aliâs, hoc tempore, hoc Musica tumido flore, hac rerum, scientiarum, & artium inclinatione existit. Quod facillè credes & horrebis, si tibi sapientia Naturæ implantata Almi Opificis curæ, si tibi Creatorem in suis operibus cordi laudare, si bona donag, DE I propagare ad alios volupe, facile, inquâ, credes sedulo & pie oculos tuos in universo orbe circumferens, ad numerandum MVSICOS THEORICOS. Adeo jacet divinisissima hæc Musica pars & Basis ejus unica: Cujus apud Græcos Inventor traditur Pythagoras, Cultor Ptolomæus, excultor Boëthius apud Latinos, Dispositor Faber Siapulensis, Limator & perfector Zarlinus Italus, Elaboratores nominantur alij. Hoc seculo quis? Vix unus & alter in tanta Musicorum copiâ. Mirandum sanè, & dolendum. Moud non pleriq, in ejus perniciem & occasum conspirasse quasi apparerem. Metuendum ergo, ne eximius hic thesaurus cum alyis bonis multis posteritati, si qua futura est, præripiatur. Tolle basin, corruet domus. Extingue Geometriam, arescet Architectonica. Excinde radicem, contrabescet stipes. Ausfer caput, jacebit iners sine nomine truncus. Renitere, quisquis potes & debes, si Creatorem & ejus opera amas. Nos secimus, DE I gratiâ, nostrum, facturi melius, si in vivis, in occasione futuri porro Summo DICTATORI, à quo unico juvenis & senex expectet sapientiam, atq, adoret supplex nomen ejus sanctissimum.

Musica est ἡ ἀρμονία.

Omnis Philosophia portio aut est ἡ θεωρητικὴ scientia, aut ἡ πρακτικὴ prudentia seu doctrina: aut ἡ τέχνη ars secundum διδασκαλίαν istam Sapientis lib. 1. Metaph. cap. 1. ἡ ἀρμονία ἡ ἀρμονία ἡ ἀρμονία ἡ ἀρμονία. Musica videtur omnia tria esse. Et ἡ ἀρμονία quidem: quia est ἡ ἐξ ἑνὸς ἐκτετακτοῦ ἀφ' ἑνὸς ἀναγινωσκόμενος, ut habetur cap. 3. lib. 8. Ethic. Pars enim Musica Theorica certissimis & infallibilibus principiis demonstrat ἡ ἀρμονία & soni, ut alibi ostensum & post ἡ ἀρμονία delineabitur. Hujus cunas fabricavit Pythagoras, excellens ille Arithmeticus, occasione malleorum 5. fabrilium certo pondere ab ictu varios sonos miscantium, quo de etiam alibi ex Boëthio. Ante hunc planè incognitam extitisse proportionum Musicarum doctrinam toti Mundo, mirum certè fuerit: & meruerit ille ingentem gratiam, incertitudinis ex solo auditu prodeuntis umbram, in fulgidam firmitudinis lucem convertendo. Sed vero non est simile, Homines Antediluvianos, ut & post Chaldaeos & Hebræos latuisse omnino demonstrationes Musicas: quanquam serò à Græcis, ut aliæ omnes discipline, vel acceptæ, vel inventæ eadem fuerint. Hæc pars, ut ante dictum, opinione plurimorum dignior, magisq, necessaria est. Vtinam sat nobis virium & temporis futurum, ad rimandum mirandumq, in eâ Conditoris aliam σοφίαν: indeq, inmarcescibilem voluptatem capiendum. Prudentia

scientia autem & ars videtur esse Musica, quoad partem, quam Theorica tenet cō-
junctam, practicam à πρᾶξι late sumptā pro ποιήσει καὶ πράξει distinctis lib. 6.
Eth. cap. 4. sic dictam, praesertim pro ποιήσει. Vocatur generali nomine μελοποιία
Ars componendi cantilenam: Vbi intelligitur & modus ille harmonicus struendi,
connectendiq;, & prudentia ista Ethica, Oeconomica & Politica, cujus ductu va-
rij cidentur affectus, mutantur mores, homines imò transformantur visceribus.
Est quippe πρὸς χυμὸν ἔξῃς ἡς μετὰ λόγον ἀλθῶς ποιητικὴ. lib. 6. Eth. cap. 4 Et φρονῆσις ἐξῆς
πρὸς μετὰ λόγον ἀλθῶς ποιητικὴ καὶ ἀνδράπεια ἀγαθὰ ποικιλικά. Musica docet facere quid, sc.
cantionem cum recta ratione. Versatur itidem circa hominum mores tempe-
randos, excitandos, remittendos, sicut ex Cantilenae Forma & Modis rite sin-
gendis perspicuum est. Hinc quam συγγίνομαι soveat Musica cum Rhetoricā, Poē-
tica, & Histrionica, nemo non videt. Quandoquidem velut cantilena est quasi Lo-
quela canens, & Loquela, cantilena loquens: ita Musica est quasi Rhetorica
Musicans, & Rhetorica, Musica Rhetoricans. Qui non credit, sat frigidus sit in
calore & vi Musica percipiendā & dyjudicandā. Caterum dicitur hac a parte no-
biliori in unum systema collecta (quod hactenus nullum invenimus tentasse, i-
deoq; ipsi aliquid audere per notitiam Philosophicam quantuncumq;, compulsi
ad αἰσθητικὴν καὶ θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν gloriam, Scientia potius quam Ars vel Prudentia,
sed non pura Scientia, ut audiemus.

Musica est Πιστήμη μαθηματική.

Pars Philosophiae Θεωρητικῆς & Πιστήμη vel est μετὰ φυσικὴ, vel
φυσικὴ vel μαθηματικὴ. Aristoteles lib. 1. Metaph. cap. 1. & lib. 10. Metaph. c. 6.
Musica non est scientia Metaphysica, quae περὶ τὸ ὄν ἢ ὁὐκ ὄν. Tametsi ad
rite sapiendum ea, ut reliquae etiam omnes doctrinae, planè carere
nequeat Metaphysicae principiis ac fundamentis. Quod non nisi claris
& a Deo electis ingenijs ratum est. Perquam pauci, ait Θεῶν Σκελετὸς Exer-
cit. 6. f. 12. sunt boni Metaphysici. Spinosiора enim illa sunt, ac neutiquam
popularia. Sic sapientes Caelo propiores agitant minimè populares. Qui e-
nim post mediam noctem coena inerat rationem, ut hisce palleseat disputatio-
nibus, irrisores multos, admiratores paucos, imitatoreм fortassis inveniet
neminem. Nec est scientia proprie Physica, haec siquidem περὶ τὸ ὁτι καὶ ποιοῦν-
τας, καὶ ὁτι οὐκ ὄντας καὶ ὁτι οὐκ ὄντας. Musica autem quantumvis tractet de sono, re etiam
Naturali, tamen quia sonus non est corpus Naturale, sed ejus Affectio πᾶ-
σι π: colligitur familiaritatem Musica intercedere cum Physica, non ἐν τῇ
φύσει, & illam ex hac petere principia suūq; commiscere. Ergo est Mathe-
matica, quae considerat ὁτι ἐξ ἀφαιρέσεως, Quantitatem nempe natura quidem
sine corpore Naturali non subsistentem, ab eodem tamen τῇ ἐμπειρίᾳ abstractam

ad eorum ejus penitus & distinctius assequendum, Nam Musica docet de Intervallis sonorum, quae nequeunt esse non ποτα & μεγιστοι & πληθεις, considerans ea absolute in se διατολας vi; deinde materia restituens & applicans, cujus propositionis, sonantia aut concordantis aut discordantis, cujus perfectio nis eadem sint probe expendens parte sua Theoretica maxime.

Musica est ἐπιστήμη μαθηματικὴ ὑπὸ ἀλλήλων & συμπεπλεγμένη.

Mathesis alia est absoluta & simplex, nudè Quantitatem speculans: alia concreta seu complexa Quantitatem rei alicui Physica annexam contemplans: illa duplex; Arithmetica, cui Quantitas discreta ἀπλά, & Geometria, cui Quantitas continua ἀπλῶς subjacet. Haec illi subalternata etiam διττῇ. vel Magnitudinem cum motu, ut Astronomia, vel multitudinem cum sono spectat, ut MUSICA, Quemadmodum igitur Illa potissimum Geometria, ita haec Arithmetica est subalternata. Potissimum aimus: Quia suo etiam modo velut Astronomia Arithmetica (quod Logistica Astronomica probat) sic Musica Geometria, ἀπλῶς (quod tractatio Monochordi confirmat) utitur. Siquidē sunt cognatissima scientiae istae duae, Arithmetica & Geometria, ob mutuā & dividenda & continuanda ejusdē Quantitatis facultatē atq; potentiam. Hinc Felix ille Disidij inter Pythagorae & Aristoxenicis sequester Ptolemaeus lib. 1. Harm. cap. 1. duos arbitros Harmonia decernit, τὴν ἀκούειν, καὶ λόγον: & τὸ λόγον directorem dat calculum proportionum, τῇ ἀκοῇ Monochordum, quibus omnis certitudo nitatur Musica.

Musica est ἐπιστήμη μαθηματικὴ ὑπὸ ἀλλήλων & περὶ τὸ μέλος & ὅσα.

Ἰπὸ κεκείμενον περὶ & seu ἀντικείμενον Musica proprium & adaequatum est μέλος cantilena. Quicquid etenim in ea occurrit, commodè reduci potest ad illam, vel tanquam εἰς & vel ἀπὸ vel κατὰ. nec ullam aliam disciplinam invenire est, quae per se & ex professo agat etiam περὶ τὸ μέλος. Quoad nudas quidem vocaliones, & modulos quosdam videntur etiam canere Prosodia Grammatica, Poëtica, & Oratoria: haec, ratione congruere Musica: at longe est alia Canticionis Musica ratio tam quoad Melodiā quam Harmoniam. Physica aliter ἢ λόγος non expendit, quam ἢ πᾶσι & ἢ καὶ συμβεβηκός & τὸ σάμας, ἢ τὸ ἀκρόασι. Porro est & μέλος objectum universa Musica, Signatoriae, Theoretica & Practica: quod de Numero sonorum (qui plerumq; perhibetur subjectum Harmonica, & est etiam, sed praecipuè Theoretica) asserere nequis: nisi pro τῶν τῶν sumas, Numerum sonorum & Canticionem: quia Cantilena nil esse alud videtur, quam multorum sonorum numeris certū quoad longitudinem, latitudinem & crassitudinem, altitudinem & profunditatem prudenter connexorum collectio. Sat jam pro hac vice in tantis laborum angustiis. Max plura.

LAUS TIBI DOMINE JESU.

DISPUTATIO
MUSICA

SECUNDA,

Sacra

TRIUNITATE CONSENTIENTE

Publicè proposita

In celeberrima Academia

Wittebergense

PRÆSIDE

M. IOANNE LIPPPIO

Argentinense Alsato.

RESPONDENTE

SEBASTIANO CAROLO

Ratisponense Bavaro.

Ad diem Septembr. 16. horâ, lociq, consuetis.

WITTEBERGÆ,

Ex officina Typographica Johannis Gormani.

ANNO M. DC. IX.

MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, REVERENDIS, PRÆCLARA ERUDITIONE, PRUDENTIA, MULTPLICIQUE RERUM USU, PRÆSTANTISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS VIRIS.

*Dn. IOANNI NICOLAO FLETTACHERO
Ratisponensis Reipub. Consuli Prudentissimo Ecclesiastici
Synedrj, ut & Gymnasij Poëtici ibidem Directori dignissimo.*

*Dn. GEORGIO SIGISMUNDO HAMMANNO
ejusdem Reip. Senatori præstantissimo.*

*Dn. IOANNI IACOBO AICHINGERO
ejusdem Reipub. Senatori vigilantissimo.*

*Dn. M. JOANNI CEMENTARIO
Ecclesiæ Ratisponensis sincerioris Pastori & Superintendenti solertissimo.*

*Dn. IOANNI OBERNDORFFERO
Philos: & utriusq. Medicinæ Doctori, Comiti Palatino Caesareo, & Illustrissimi Principis ac Domini Philippi Ludovici Palatini, &c. Medico & Consiliario peritissimo.*

*Dn. M. CHRISTOPHORO DONAVERO
ejusdem Ecclesiæ Patriæ Diacono fidelissimo, Poetæ
Leorinæ & Melisseæ Lauri coronato dignissimo.*

*Dn. IOANNI WEBERO Curiaë quæstoria apud
Ratisp. Assessori dignissimo.*

*Dn. STEPHANO FRONHOFFERO
ejusdem Curiaë Amanuensi fidissimo.*

*Mæcenatibus & Fautoribus suis immortalis
observantiæ colendis, hocce ἀγώνισμα μνημόνικον
debitæ gratitudinis ergo offert & dedicat.*

Sebastianus Carolus, Respondens.

THESES,

Concernentes *MUSICAM* præsertim *THEORICAM.*

Musica pars Generalis agit de Cantilena γανικῶς.

*C*antilena in Musica spectariquit vel generaliter, vel specialiter. Generaliter, quæ est hoc, quodd est. Specialiter, quæ est in species certas distincta. Hinc, cum scientiis secetur, ut ipsæ res subjectæ apud Præceptores nostros Aristot. lib. 3. de Anj. cap. 8 t. 38. Scalig. Ex. 1. f. 3: Pars Musica ritè statuitur alia Generalis seu Universalis, quæ de Cantione in genere, ejus principijs & Affectionibus: alia Specialis seu Particularis, quæ de ejusdem speciebus tractet: ut ita liqueat. *μὴδὲν τοῦδε τοῦδε* maximè convenire huic nostre scientiæ & arti juxta Arist. lib. 1. Poster. cap. 24. t. 43. Scal. lib. 1. de caus. ling. lat. cap. 2. quantumvis non etiam nequiret *ἀναλογικῶν* explicari: quia *ταυτὴ ὁδὸς ἀριθμητῶν, μὴ λόγων δὲ, πρὸς θεῖας ἀπὸ ἀθροῶν, ἤτοι ἀπὸ θεῶν πρὸς ἀθροῶν.* Ustatè aliàs distribuitur Musica in *θεωρητικὴν*, καὶ *πρακτικὴν*: hæc rursus in Elementarem & Compositoriā. Nos illam Signatoriam à signis & notis (unde opinor apud Germanos *Singen* / quod est canere secundum præscripta signa & Notas, quemadmodum canere ἀπὸ τῶ καὶ *καὶ*, *ἐχοντες* *Αεολικὴ καὶ*, & *καὶ*, ab hiatus oris deducit Scaliger admirandus lib. 2. de Caus. l. lat. cap. 52.) hanc *μελοποιτικὴν ἢ μελοποιία* appellantes, omnes tres partes istas diffusas aimus per nostrum systema: & signatoriam à Prædicta separatam ipsi Theorice inserimus seu fundamento, ita ut Musica Speculariiva unâ cum signatoria in parte generali non nisi partem præcipuè cantus simplicissimam, Practica verò & partem compositam, & totam ejus Formam cum Affectibus & integram Partem specialem exhauriat.

Ratione causæ Efficientis sonum vel cantionem dispecitur Musica in Vocalē & Instrumentalem. Vocalis est à voce articulata Hominis : Instrumentalis à rerum inanimatarum sonantiâ & resonantiâ, quæ fit vel chordis, ut videre est in Instrumento, seu Clavichordio, Psalterio, Pandora, Cythara, & fidibus, ut in Testudine, Harpâ, Chely, Lyrâ : vel statu, ut in Fislulâ, Baccinâ, Bassona, Tuba, Organo pneumatico, Vtriculo, &c. Vocalis anteit Instrumentalem tanquam mater filiam non saltem, quia illa textum Cantionis animum debita pronuntiatione & actione valet exprimere atq; ita penetrantius movere : hæc non : sed quia hæc potissimum ex illa sumit ipsorum instrumentorum, quotquot etiam sint, legitimam constitutionem, juxta Monochordi divisiones : accipit compositam jam Cantilenam, eamq; suis proprijs signis notat, digitos, & os applicat, donec plenè istum potis sit in actum τὸ ἐν ὁρῶν deducere. Tandem perfectior Organicus est Musicus, quando plura in vocali confecit spatia. Quamquam non nihil etjā commoditatis, & perfectionis videtur accedere vocali ab instrumentali propter vocis humane inconstantiam, solitudinem, & terminos exiguos. Nam rari sunt boni symphoneta : nec ulrà διαποσὶν δὲ multum vel ascendit vel descendit, cum gratiâ requisitâ φωνὴ ἀνθρώπου. At instrumentorum major constantia, certitudo, puritas, suavitas, concordantia promptior, crassitudo major, profunditas & altitudo, sicut luculentissimum ex opere, præsertim pneumatico absolute, quod omnium princeps, proindeq; merito in Domo DOMINI clarum & charum est.

Cantilenæ ἀρχαὶ τῆ γυναικὸς sunt ex Metaphysicâ, Physicâ, & Mathesi simplici : ut & Philosophia practica.

Cantilena habet sua principia, quibus, ut Ens, constituitur. Ea sunt aut cognoscendi : aut essendi. Principia cognoscendi sunt vel ratione Materia, vel Formæ Cantus. Ratione Materia petuntur ex Theorica Philosophiâ, remotè ex Metaphysicâ, cui omnia humane sapientiæ membra subordinantur, quæ omnia probat, atq; constituit suis disquisitionibus Scat. Ex. 6. f. 3. Arist. lib. Metaphys. A. cap. 2, & γ cap. 1. Propinquius ex Physica ὁ νόσος τῆς φύσεως affectionem corporis Naturalis : quâ instrumentante per corpus movens & motum causatur Ψῆς sonus major & gravis à majore, minor & acutus à minore, & varius pro efficientis varietate ad aures defertur, percipitur, dijudicatur, affectus movet. Proximè ex Mathematica pura, Geometriâ quoad magnitudinis continuitatem & integritatem : ex Arithmetica maximè, quoad magnitudinis divisionem

contiguitatem, & multitudinē sive numerum. Quæ omnium simplicissimè & mechanicè applicata Monochordo, vel alijs alicui corpori & calculo proportionum numerata oculis & auribus evidentissima atq; certissima subiiciuntur. Sunt illa principia ἀξιωματικά, αἰτιματικά, καὶ ὅροι: Ex Geometria potissimum de linea recta: Chorda quippè est instar γραμμῆς ὁρθῆς: Ex Arithmetica cumprimis de Proportionibus, earum Numeratione, Additione, Subtractione, Divisione, seu Mediatione. Ratione Formæ & Affectionum mutuo capiuntur ἀρχαὶ ex practicâ Philosophiâ, ministrantibus etiam hanc ad rem plurimum Grammaticâ, Oratoriâ, Poeticâ, histrionicâ quo ad justam textus, rerum, affectuum sive privatorum sive publicorum expressionem, commotionem, moderationem.

Cantilenæ ἀρχαὶ τὰ εἶναι externæ sunt ejus τὸ τέλος καὶ ποιεῖν.

Principia essendi cantilene alia sunt externæ: interna alia. Externa sunt Finis & Efficiens. Finis propinquius potest esse varius: præcipuus est ἡ τὰ εὐδαιμονίας ἀνθρώπων κίνησις πρὸς ἀρετὴν μὲν αἰρετὴν, τὴν σὲ κακίαν φευκτὴν: uti declarat Philosophus lib. 8. Polit. cap. 3, 5. 6. & 7. μὴ μόνον, dicens, ἀρχολεῖν ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ χολεάζειν δυνατάμ καλῶς τὴν φύσιν αὐτὴν ζητεῖν. cap. 3. τὴν δὲ μεσικὴν πάντες εἶναι φαμεν τῶν ἡδίστων, φησὶ γὰρ καὶ μεστὰ εἶναι βροτοῖς ἡδίστην ἀεΐδειν, διὸ καὶ εἰς τὰς συνουσίας καὶ διαγωγὰς εὐλόγως παραλαμβάνουσι αὐτὴν, ὡς δυναμένην εὐφραίνειν. cap. 5. Ibidem: ἐν ταῖς μέλεσιν αὐτοῖς ἐστὶ μετῆματα τῶν ἡδῶν καὶ ἴατ' ἐστὶ φανερόν. εὐδύς γὰρ ἡ τῶν δαίμονιων διέσκηκε φύσις: ὥστε ἀκρόντας, ἀλλῶς διατίθεσθαι, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν ἔχειν τρόπον πρὸς ἐκάστην αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸς μὲν ἐνίας ὀδοντωτέρως καὶ συνεσηκώτως μάλλον, πρὸς δὲ τὰς μαλακωτέρως τῶν δianoian. μέσως δὲ καὶ καθεστηκώτως μάλλιστα πρὸς ἐτέρων. Finis ultimus, cantaminis, ut rerum cunctarum, sit Honor, laus, gloria, MAXIMI BENEFactoris, SUMMI BONI, SVAVISSIMI DEI. Quoties nunc quæq; Musicus est, qui seriò hoc advertat? Non ergo est, quòd mireris amplius multorum, ἀσωτίαν, ἀμελείαν, αἰσχροκέρδειαν, Φιλοψύειαν. Non attendunt istud Syracidis cap. 44. Laudemus viros gloriosos, & parentes nostros in generatione sua. Multam gloriam fecit DOMINVS magnificèntia sua a seculo. Dominantes &c:

In peritia sua requirentes Modos Musicos & narrantes carmina scriptu-
 rarum. Nec Arriano auscultant, sic declamanti: in Disput. Epicteti lib. 1.
 cap. 16. Nunquid oratione hæc satis aut laudari, aut illustrari possunt?
 Nam si sani essemus: quid nobis aliud agendum erat & publice & pri-
 vatim, quam numen celebrandum & laudandum, & grates persolven-
 de? Nonne & inter fodiendum & arandum & edendum hymnus hic can-
 tandus erat DEO: MAGNVS est DEVS, qui nobis instrumenta
 præbuerit hæc, quibus terram excolamus: MAGNVS est DEVS,
 qui manus dederit, qui deglutiendi vim, qui ventrem, qui effecerit ut la-
 tenter crescamus, ut dormientes respiremus: hæc singulis in rebus cantan-
 da erant, & hymnus maximus ac divinisimus resonandus, quod faculta-
 tem dederit harum intelligentem & retendi ratione instructam. Quid
 ergo? cum vulgo extacati sitis, nonne oportebat esse aliquem, qui hoc mu-
 nere fungeretur, & loco omnium, Hymnum de DEO publicaret? Quid
 enim possum aliud senex claudus, nisi celebrare DEVM? Quod si luscini-
 a essem, lusciniæ officioungerer: si olor, olor. Nunc rationis cum par-
 ticeps sim, DEVS mihi celebrandus est, hoc meum munus est, hoc exequor:
 neq. stationem hanc deferam, quoad licuerit: & vos ad eandem hanc con-
 sultenam exhortor. Prætereunt Regij Propheta Davidis industriam in
 constituendo choro Musico 4000 Psaltarum canentium DOMINO in
 organis, quæ fecerat ad canendum, Paralipom. 1. cap. 23. & 25: spernunt
 curam ejusdem in fingendis omnium affectuum Psalmis, ad majestatem tan-
 tum Excelsi DEI. Efficiens cantionis omnium prima & universalis est
 idem qui ultimus Finis. Nam quid est propter illum, nisi ab illo, per il-
 lum, in illo? Is, velut juxta Platonem semper Geometriam, ita nostrâ
 sententia semper Musicam exercet: dum conservat atque gubernat cur-
 sta justè quæ condidit in pondere, numero, mensura, certisq. proportionibus
 distantiarum consentientibus ordinavit, Sapientia 11. v. 21. Is corpora
 motu sonare voluit: facultatem homini dedit sonos sentiendi & intelli-
 gendi, atq. τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς κοινῆς tractandi. Hoc si ita:
 cur ex Hesiodo νεφελεὺς νεφελεῖ μισαί: μισονός τε μισονός: καὶ
 τέκνον τέκνον; cur individuus comes solum ferme τῶν Φθόγ-
 γων, Φθόγος, ut semper sint οἱ Φθόγγοι, ἢ Φθόγγοι, ἢ
 Φθόγγοι; Quod DEVS nobis communicat gratuito, cur
 nobis servemus? ut moriatur scilicet nobiscum sapientia. Nonne bonum
 fuit diffusivum, ut loquuntur? Si alijs impertimur, quod nobis condiderit
 nil meritis impertivit: an impotens is est non tantum hoc in nobis custo-
 dire,

dūre, sed augere etiam pro ejus immensitate Bonitatis? Qui pie agentibus
 dat sapientiam. Multa abscondita sunt majora his: pauca enim vidimus
 operum ejus. Syrach. cap. 43. v. 36. 37. Cui ἐνχαρις αὐτῶν λόγια εἰς ἀπειρον.
 Frigescit nunc & obmutesce Zoile. Aresce Euclio. Marcesce Marcule. Exurge
 Candor, fidelitas, liberalitas, exigila TIMOR DOMINI in salu-
 tem presentis & futuri seculi. O si venti secundi hac eijam verba de-
 ferrent ad aures, TALIORVM LATIORVM maxime THALI-
 NORVM. Efficiens particularis ratione Materiae sunt corpora motu
 sonitum reddentia; ut ex physicis notum est. Et actuantur cantilena, ut
 ante tactum, vel voce, vel instrumentis varijs. Ratione Formae est Musicus
 practicus, μελοποιῶν effector & perfector modulaminis, quando secundum
 fundamenta Musicae practica disponendo sonos: ἐν ᾧ ἡ ἀρετὴ, καὶ τὴν
 καὶ τὴν

Cantilena ἀρχαὶ καὶ αἴθε, ἢ σοχεῖα τῆ εἰσῆς interna
 sunt ejus ὅλη καὶ εἰς.

Materia & Forma Cantionis sunt εἴδη, quā ea id est, quod est. Ma-
 teria sunt & μέρη partes ejus. Siquidem partes existunt materies totius.
 Est autem Pars τῆ μέλει alia ἀπὸ τῆς ὅλης: ὁ δὲ ἄλλος alia. Pars Cantilena
 simplicissima, ex qua a primò componitur, & in quam ultimò resolvitur est
 ὁ φῶς ἢ ὁ φωνή sonus seu vox: sicut in oratione litera: in syllogismo termi-
 nus: unitas in numero: in continuo punctum. Sic ergo sonus est ἀδραπέτ. &
 licet alio modo, ratione nempe Quantitatis sit διαπετὸς, ut illic liquebit, ex
 Theoria soni ποιεῖ.

Omnis sonus est Quantus

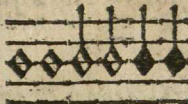
Ergo est & multus & continuus. Quod multus sit tam patebit, cum
 continuitatem ejus fuerimus contemplari. Affectio naturam sui sequitur
 subjecti, à quo ratione τῆ εἰσῆς & τῆ ἐν ἀρχῇ dependet: ita ut, quod de
 sub: εἶο primario, proprie, & per se, dicitur, possit etiam modo suo secun-
 dario, & per aliud de ejus dici affectione. Porro Accidens imitatur con-
 ditionem suae substantiae, cui εἰς ποιεῖς uti tenent Metaphysici fontes. Prae-
 terea omne corpus καὶ αὐτὸ ποιεῖ existit: multum & magnum. Magnum
 seu συνίξις est vel τῶ μέλει, vel τῶ πλάτει, vel τῶ βάθει, longitudine, la-
 titudine, crassitudine, qua consistit, in profunditate & altitudine. Atqui
 Motus localis ποιεῖ est corporis Naturalis. Quare Motus localis est Quan-
 tus, multus & magnus atq; continuus. Igitur longus est in tempore ratio-
 ne successione: latus in spatio occupato: crassus profundus & alius ratione
 linea recta perpendicularis à loco inferiore ascendendo ad superiorem, & à
 supe-

superiore descendendo per medium quoddam ad inferiorem. Sed Motus
causat sonum, uti fundamenta docent Physica, per Corpus, quod movetur
ad aliud corpus in corpore puta aëre praesertim. Quapropter sonus effectus
est & affectus aëris atq; qualitas, erit etiam quantus, per sui sub-
jecti quantitatem. Ergo erit multus, ut apparebit: erit magnus, longus,
latus, & crassus, profundus, & altius. Desinitur quippe ὁ ἦχος, ὡς ἡ
κίνησις corporis alicuius naturalis, ex duorum corporum praecipue solidio-
rum collisione oriunda, & auditui offerenda. Aristot. lib. 2. de Animo c. 8.
Scal. Ex. 345. & 1. lib. de caus. ling. lat. cap. 4. Huc pertinent quoq;
ista Scaligeri, ex f. 5. Exer. 302. Si sonus quantitas est, aut cum quantita-
te aëris qualitas quadam: conciso in tempore spectabit ad longitudinem,
diesis in tono ad profunditatem, & altitudinem. An vero etiam in voce
sit latitudo? Quidni? Minus tamen à Musicis considerata. Quemad-
modum haec omnia cum laterent Grammaticos, in accentuum cognitione,
tractatione, usu, confuderunt tempora cum tenoribus. Sed in libris de
causis linguae Latinae sunt à nobis castigati. Nequeunt tamen eos concoque-
re propter ventriculi frigiditatem. Quod praestitum lib. 2. cap. 52. 53. & 6.
Cum igitur vocem quantitate metiamur, & syllaba in voce sit, ut in subje-
cta materia, & quantitas triplici dimensione constituatur, Longa, lata,
alta: necessario syllaba quoq; iisdem rationibus affecta erit, ut levatio aut
pressio in altitudine: afflatio & attenuatio in latitudine: tractus in lon-
gitudine sit. Si omnis sonus quantus: ergo alius alij equalis, alius major,
vel minor alio: quare alius ad alium habebit ὁ λόγος proportionem aut ra-
tionalem numeroq; explicabilem, aut irrationalem numero inexplicabi-
lem, juxta Eulidis lib. 10. divisibilis & augmentabilis in infinitum.

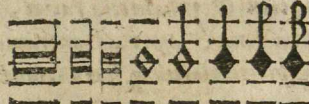
Sonus est longus.

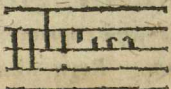
Soni seu vocis & syllabae moram (dicitur Caesar lib. 2. de Caus. l. lat.
cap. 55.) majorem minoremve longitudinis lineam dimetimur: produ-
ctione enim vocis comparatur. Itaq; tardi sermonis aut citi dicimus homi-
nem. Idcirco cui syllaba seu vocis plus impenderent temporis, eam longam di-
xere: cui minus, brevem. Hoc ulterius exponimus ita. Sonus fit motu.
ἦχος κίνησις ἀεὶ ὁμοῦς ἢ μέτρον καὶ ὕψος, καὶ ὡς ἔστιν ἐστὶ
tempus χρόνος. Siquidem ἐν τῷ χρόνῳ nil movetur. Quocirca
sonus quoq; mensurabitur tempore: atq; quod sonat, sonabit aut breviter,
aut diuturne. Sonus idem eodem continuatus motu necesse est incipiat
cum motu in momento producaturq; porro cum eo per μέτρον, ad terminum
usq; ultimum: tamq; duret diu, quam ipse localis motus, eademq; quā bis
propor-

proportione & differentiâ, ita ut si aquabilis maneat motus, idem etiam tenor seu tonus maneat, qui vocatur unisonus simplex seu casus vocis coniunctus ad unam extensionem: quamprimum verò inequalis fuerit pulsus, illud inequalis quoque oriatur sonus diversi tenoris existens. Longitudo soni hic potissimum consistit in unisono, qui equaliter producitur, & fluit tan-

quam linea à puncto: undè etiam tali signatur. Nam

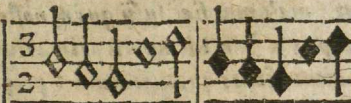
ad profunditatem & altitudinem referri debet, vocis illa à vocalia. Quamquam tempus similiter istos inequales sonos & motus suo etiam modo metiri videatur. Ut tempus esset certum & facile rursus opus fuerat motu certo. Quippe motus etiam est mensura, & efficiens temporis. Meritur enim Natura tempus motu: quia motu nimirum celesti creat tempus. Scal. Exercit. 352. f. 2. Motus hic Musicus certus & iustus est Tactus, qui est vel Spondaicus duabus partibus: vel Trochaicus, tribus aequalibus absolutus depressione & sublatione sive per manum, sive aliud quid factâ. Trochaicus est aut proportionis Tripla, aut sesqui alterius. Huc magna pars Signatorie Musicae pertinet seu Choralis quae jam expiravit merito, seu

Figuralis, de Notis harum Pausis

 de puncto augente notam media parte: de No-

tarum ligaturis non valdè necessarijs De

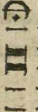
earum usu in proportionibus Tripla

& sesquialtera Veterum non

pauci ignari proportionum crassitudinis in sono, stultissimè omnem subtilitatem mathematicam in proportionibus longitudinis

B₁ sono-

sonorum & quæsiuere, & toti mundo non sine magna tortura obtrusere.
Item de signis alijs cantionis productioni & continuationi & sectioni,
& finitioni inservientibus: cuiusmodi est indicium vocis *f*urantis & su-

gata / custos Nota quietis omnium vocum repe-
titionis perfectionis & imperfectionis &c.

Sonus est latus.

Alter soni, vocis, syllabæ dimensus est latitudo, inquit Scaliger cap. 54 libri citati 2. de caus. ling. lat. secundum quam syllaba est aut crassa aut tenuis. Nam præterquam aut producas aut tollas vocem dilatare spiritum potes, atq; addere vel vocalibus, vel consonantibus. In tenui autem pronuntiatione minus exit spiritus, &c. Hæc ut sciat perfectus Musicus, maxime necessarium est. Is etenim opere suo effingere naturam debet: vite hominis representare sermonem: ceteræ affectus principale ipsius munus. Quando latitudinem soni præterierit, quam bellè hæc præstiterit quæso? ineptias potius & infantilia faciet, quam vocem referet humanam, in qua spiritus lenis & asper ad contrarios, mediosq; producendum affectu. Leni namq; spiritu plerumq; parva, modesta, subtilia, mansueta &c. notantur: crasso autem seu aspero magna, dura, grossa, iracunda, fortia. Quod nisi Musicus attendit, exilia asperè, aspera exiliter sæpe exprimit: ut apud multos usitatum: sic detestandum atq; cavendum. Regula huius est doctrina affectuum, quæ in qui non callet, vociferator & consarcinator magis sit, quam Musicus. Idemq; etiam nulla signa ponuntur peculiaria latitudini vocum præferenda, utpote quæ in textu lateant rectè pronuntiando.

Sonus est crassus, profundus & altus.

Grave & leve (malumus hæc Iulij quam nostro ore proferre ex lib. 2. de caus. ling. lat. cap. 53.) in Elementis primum est. Inde translatæ ratio eorum ad dimensiones quantitatum: propterea quod locus si superficies ambiens locatum: motus autem fiat in loco: grave & leve ratione & motus & locorum dicatur. Igitur in voce, quæ esset affectio aëris, inventæ sunt rationes quantitatis, secundum aëris dimensiones: idq; Ma-

thematicis lineis deprehensum est : nam altitudinis ratio est

linea perpendicularis.

Idcirco cum vocem tolleremus, &c.

Atq; hanc quidem suo nomini reliquere. Gravemq; appellarunt, ab instrumentis scilicet vocis : propterea quod in gutturo, aut pectus eam demitteremus. Alteram autem priorem illam ab effectu potius nominarunt, acutam : ferit enim aures, quatum viribus objecta est : ac sanè plus ponas spiritus latiori in gravi voce, angustioris autem in acuta. Quare & pueri acutius canunt, quorum guttur angustius est : & latiora, crassioraq; instrumenta gravius sonant : ut etiam ab illa gravem sonum dixerit Pythagoras. In omnibus in rebus certissima ratio sibi ipsa respondet natura. Graeco volare, translata ratione à fidibus, quatum intensione aut remissione acutior, graviorg; redderetur vox. Inde nos Tenores, propterea quod nostrum tenere inde duxissemus scilicet, παρὰ τὸ ἰσχυρὸν, &c. Sonus ergo crassitudine aut est profundus, gravis & major : aut altus, acutus, & minor, aut medius juxta Scaligerum Exercit. 302. §. 1. De gravitate & acumine sonorum hac proficiscitur Aristot. lib. 2. de Anima c. 8. τ. 86. Αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν ψοφύλων, ἐν τῷ καὶ ἐνεργείᾳ ψόφῳ δηλῶνται ὥσπερ γὰρ αἰνεύ φῶτος ἐχόμενα τὰ χρώματα, ἔτιος ἔδ᾽ αἰνεύ ψόφῳ τὸ ὀξύ καὶ τὸ βαρὺ. ταῦτα δὲ λέγεται κατὰ μεταφοράν, ἀπὸ τῶν ἀπλών, τὸ μὲν γὰρ ὀξύ κινεῖ τὴν αἰσθησιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπιπλὺν· τὸ δὲ βαρὺ ἐν πολλῷ ἐπ' ὀλίγον. καὶ ὅτι δη τὰ χυτὸ ὀξύ, τὸ δὲ βαρὺ βραδύ, ἀλλὰ γινέται τὰ μὲν, διὰ τὴν πύχνην κίνησιν τοιαύτη· τὰ δὲ, διὰ βραδύτητα. καὶ ὅτι οὐκ ἀνάλογον ἔχειν τῷ περιττῷ ἀπλῷ ὅττι καὶ ἀμβλῆ. τὸ μὲν γὰρ ὀξύ ὅσον κεντεῖ, τὸ δ' ἀμβλὺ ὅσον ὠθεῖ διὰ τὸ κινεῖν, τὸ δὲ ἐν ὀλίγῳ, τὸ δὲ ἐν πολλῷ. ὥστε συμβαίνει τὸ μὲν ὀξύ τὸ δὲ βραδύ εἶναι. Quomodo ex his colligendum, quod soni τῷ ὀξείῳ, καὶ λόγῳ consistant differentes, legatur Euclides in sua Epagoge Musica, Si nihil moveretur, sed omnia quiescerent, summum esset silentium. Si a. fieret silentium &c. Quomodo a posteriori primus sonantium distantiarum certitudinē repereris occasione fabrorum quinq; malleis laborantium Pythagoras, vi-

deatur cap. 10. & 11. Sever. Boëtij

B 2

malleor.
pondera

Inter majus & minus est differentia & inaequalitas. Inter inaequalia est proportio inaequalis sive rationalis sive irrationalis. Differentia itaq; crassitudinis seu διασφορά intervallum Musicum est soni gravis, acutiq; habitudo orta ex motus inaequalitate in corporibus inaequalibus, constans aliqua inaequalitatis proportionem. Intervalla sonorum infinita sunt ob potentiam semper dividenda, & augenda quantitatis: ea tamen finire est scientia Musica. Quae intervalli principium indivisibile ratione ἑσάρδης ponit unisonum simplicem in sese spectatum. Male ergo διὰ τῆς, vel διὰ τῆς ἡμῆς, vel ἡμιονίας, vel ἡμιονίας, vel si quod minutius intervallum, statuuntur intervalli Musici principium. Alias essent sui ipsius principium: διὰ τῆς ἡμῆς enim ipsa sunt: exigua, ἀλλ' tamen διὰ τῆς ἡμῆς & τῆς οὐρανίας διαφέρει. Nec principium ordinis & usus, mox etiam est principium rei. Porro unisonus simplex est sonus unus in longitudine continuatus non sine latitudine, crassitudine carens, ortus ab aequalitate, consistens in proportionem aequalitatis, quae est inter

1. & 1. 2. & 2. 3. & 3. & 6. :

Quapropter hic non est intervallum cras-

sum: Nam duo numero soni, specie vero unus à crassitudinis aequalitate quia perfecti, licet longitudine & latitudine distare possint, nequeunt tamen differre crassitudine: quoniam omne intervallum inaequalium est.

Facilime monstratur in Monochordo statio & chorda a ————— c ————— b.
2 2

divisis in, c, ubi a. c. ad c. b. reddere debet unisonum, in numerorum terminis majoribus 2. ad 2. vel 3. ad 3. & 6. in minimis 1. ad 1. Vtilissima quippe hac in re est reductio ad terminos minimos & radicales ipsarum proportionum. De Intervallo Musico praenotanda theorematasunt, à Eabro Stapulense lib. 1. Elementorum Musicalium tradita, quorsum jam quemq; dimittimus. Intervallum Musicum aliud simplicius est, aliud compositum. Simpliciora sunt: ἡ διὰ πασῶν scilicet ἑσάρδης, octava, seu unisonus compositus, ἡ διὰ πέντε, quinta perfecta, διὰ τεσσάρων, quarta imperfecta, διὰ τριῶν, tertia perfecta seu major & dura, ἡ διὰ δύο, tertia imperfecta, minor & mollis, ἡ διὰ ἑνός, secunda perfecta & major, imperfecta & minor, ἡ διὰ ἑνός, semitonium majus & minus διὰ ἡμιονίας, ἡμιονίας, ἡμιονίας. Semper minora possent dari: verum ad quid? Haec omnia unius comprehenduntur octavae ambitu: & plura ut ἡ διὰ πασῶν semioctava, ἡ διὰ πέντε semiquinta, ἡ διὰ τεσσάρων quarta perfecta, διὰ τεσσάρων ἡμιονίας & διὰ δύο ἡμιονίας sexta perfecta & major vel imperfecta & minor, & ἡ διὰ πέντε ἡμιονίας & διὰ δύο ἡμιονίας septima major vel.

vel minor. Adhuc habentur plura, si opus. Una octava probe noscenda cum
 suis contentis: sic facili reliquorum fuerit apprehensio: quia post octavam
 nuda videtur repetitio. Qua de pulchra apud Fabrum lib. 4. Musica,
 in calce: ut numerus a monade ad denarium usq; variis crescens progre-
 ditur, mox verò sequens denarius unitatis vicem obtinet, primamq; ex-
 plicat unitatem ejusdem individua monadi consors & amulus, qui ad
 centenarium usq; rursus novenaria progressionem se extendit, relapsus tam-
 dem ad tertiam unitatem: ita quoq; vocum dissimilitudo ac varietas ex
 quibus instar cœlestis harmonie concensus humani, modiq; formantur, ad
 octonarium usq; surgit: suntq; septem continue voces inter se variae, quibus
 succeden octonaria voci plenitudo (primus enim numeralis cubus, pri-
 maq; tessera octonarius) ad primam rursus sonat, ut eadem, & ad eam
 sese habens perinde ac denarius ad unitatem. Et hæc octonaria series in
 omni modulationis genere sic rata procedit, ut continue octavo quoq; loco
 octavum persimilem sibi & penè eundem sonus offendat sonum. Ita ut
 ex duobus nativâ quadam, concordiq; affinitate jam unum sonum, &
 non multos parere videantur. Usq; adeo enim se miscent: & mutua se
 jungunt copulantq; amicitia. Et harum septem vocum quæ gravissima
 tardissimaq; est, Saturno debetur (nempe qualicunq; ^{αυτοκρατορ} : aliq;
 invertunt ordinem respicientes motum Luna primum) proxima Iovi: ter-
 tia Marti: quarta Phœbo: quinta Veneri: sexta Mercurio: septima ve-
 rò earum acutissima, concitatissimaq; Luna: octava autem rursus revol-
 vitur ad Saturnum: nona ad Iovem: decima ad Martem, & hoc pacto
 consequentes: ut sapiens voluit antiquitas. Et revera totius universi har-
 monia septenario completa est: & hæc, 7, in cœlo cœlestem, in his autem
 inferioribus corpoream, sensibilemq; temperant harmoniam: sed hæc ma-
 gi plenius discutiant. Est autem ^{ἡ δὲ πρῶτη διαίρεσις} Musica simplicius 1.
 proportionis duplæ quæ est in terminis radicalibus & minimis inter 2. & 1.
 Facile ponitur in Monochordo modo sive veterum per unam chordam & li-
 nearum divisam in tres partes æquales (10 enim sunt unitates in numero)

2. & 1.) & ex illis duabus impulsit ad unam a ——— 1 ——— 1 ——— b nempe
 2. I
 parte a.c. & c.d. ad d.b. sive nostrâ & faciliore methodo per duas vel plu-
 2.
 res æquales lineas & chordas unisonas simpliciter a ——— b
 c ——— c ——— d

Unam quidem exempli causa c. d. discessam in duas partes æquales per c.
 c.c. & c.d. juxta proportionis duplæ majorem terminum 2. alteram a. b. reliquam integram

7. 8. ⁺ jor proportionis sesquiquinta inter 10. & 9. Theorematum: Tonus seu secunda
hanc potest divelli in duo ^{toni} ^{diatona}. Tonus major disjungitur in duo se-
mitonia, majus & minus, &c. Octavum, est ^{quarta} ^{diatona}, majus quod pro-
portionis sesquidecima quinta inter 16. & 15. Nonum est ^{quinta} ^{diatona} minus,
quod est proportionis sesquivicesima quarta inter 25. & 24. Theor. Semi-
tonium majus dividitur in duo ^{diatona} ^{diatona} & majus & minus. Decimum est
^{diatona} ^{diatona} majus, quod est proportionis sesquitercesima, inter 31. & 30. Un-
decimum est ^{diatona} ^{diatona} minus, quod proportionis sesquitercesima prima, in-
ter 32. & 31. Duodecimum est ^{quarta} ^{diatona} quod est differentia toni majoris &
minoris, proportionis sesquioctogesima inter 81. & 80. Theore. Comma
in ^{diatona} ^{diatona} duo diduci ut majus & minus: quorum illud proportionis ses-
quicentesima inter 161. & 160: hoc est proportionis sesquicentesima sexa-
gesima prima inter 162. & 161. Hec intervalla sunt post octavam du-
plam omnia in proportionibus superparticularibus: que sequuntur 4. sunt
in superpartientibus, ut septima major est in proportionibus super septem par-
tientibus octavas inter 15. & 8. septima minor est proportionis super quadri-
partientibus quintas inter 9. & 5. Theor. Septima major ex quinta & disono:
minor ex quinta & semiditono copulatur. Sexta major habet proportio-
nem superbi-partientem tertias inter 5. & 3. Sexta minor tenet super tri-
partientem quintas 8. & 5. licet veteres non assentiantur, verum tamen
prodit & calculus & monochordum. Reliqua intervalla simpliciora et-
iam concreverunt ex alijs, quando augentur, ut ^{diatona} ^{diatona} ex ^{diatona} ^{diatona}, &
semitonio minore seu chromate: decrescunt, quando minuuntur alijs ut
in ^{diatona} ^{diatona} deficit semitonio minore. Quorum proportionibus dare nullo ne-
gocio valet, cui modus addendi copulandi & subtrahendi proportionibus non
ignotus. Mediatio seu divisio earundem Arithmetica, Geometrica, har-
monica & contraharmonica plurimum faciunt ad demonstranda hacten-
us prolata & adhuc proferenda. Hec fuere simpliciora intervalla utraque
non progressu primi Musici, ut ex tetrachordo Mercurij apud Græcos profun-
dissimi antiquitate, ut censent, clare videre est. Sequentes addere unam
præterea ^{diatona} ^{diatona} ut ^{diatona} ^{diatona} nasceretur. Quod intervallum est compo-
situm ex duabus octavis: quare proportionis Quadrupla inter 4. & 1.

2. 1. Recentiores adjecere, unam insuper ^{diatona} ^{diatona} ut ^{diatona} ^{diatona} fieres
4. 1. 4. 1. proportionis octupla inter 8 & 1. 2. 1. 2. 1. Annecti solet adhuc una maxime

in instrumentis, ut existat ^{diatona} ^{diatona} ^{diatona}, proportionis Sedecupla inter
16, &

8. 1.
16. 1. 2. 1. Plures possunt accumulari, sicubi necesse, in infinitum fa-
16. 1.

pra & infra. Quae omnia cum suis contentis intervalla sunt composita, ce-
rumq; proportionibus non difficulter inveniuntur facta proportionum additione
& copulatione, & ostenduntur in Monochordo, alijsve corporib; maxime cum-
ctis organis Musicis. Siquidem octava cum quinta est in proportionibus tripla.

3. 2.
inter 3. ad 1. 2. 1. Octava cum quarta est in dupla superbi-partiente ter-
6. 2.
3. 1.

4. 3.
rias inter 8. & 3. 2. 1. atq; sic consequenter: nec tempus, nec charta
8. 3.

patitur plura: quantumvis lubentes plura data vellemus. Fiat id, DEO
sic disposituro, alias: quod privatim factum habent. Ordinanda erant inter-
valla haec (quod praestitere veteres per tetrachorda certa serie connexa ead quod
esset ipsis quarta minima consonantia) à sonis gravioribus, maioribus & in-
ferioribus ascendendo ad acutiores, minores, & superiores, per medios. Ordo
iste dicitur ob id Scala. Vbi observandum hoc Theorema: Quo magis sonus so-
po subiungitur in acumen, eò minora redduntur spatia, in proportionibus
etiam aequalibus. Graeci sibi invicem succedentia intervalla sic in 5. tetrachor-
do dissecta nuncupavere η̄ πρεσλαμβανομένη, in tetrachordo ὑπ᾽ αὐτῶν,
ὑπ᾽ αὐτῇ ὑπ᾽ αὐτῶν, περιπλάττει ὑπ᾽ αὐτῶν, λιγανὸς ὑπ᾽ αὐτῶν, ὑπ᾽ αὐ-
τῇ μεσῶν: in tetrachordo μεσῶν, παρ ὑπ᾽ αὐτῇ μεσῶν, λιγανὸς
μεσῶν, in tetrachordo συνημμένων ΜΕΣΗ, in tetrachordo διεζευ-
γμένων τριτῇ συνημμένων, παρενήτῃ συνημμένων, νήτῃ συνημμένων
παραμεσῇ τριτῇ διεζευγμένων, παρενήτῃ διεζευγμένων
νήτῃ διεζευγμένων: in tetrachordo ὑπερβολαίων, τριτῇ ὑπερ-
βολαίων, παρενήτῃ ὑπερβολαίων, & νήτῃ ὑπερβολαίων.
Vulgò compositores nominant primam, secundam, tertiam, quartam, &c.:
usq; ad vicesimam secundam vel nonam & ultra. Scala triplex invenitur
in antiquorum monumentis, Διατονική, χρωματική, καὶ ἐναρ-
μονική. Diatonica est cuius tetrachorda per duos tonos & semi-
tonium: Chromatica, cuius tetrachorda per duo semitonia majus & minus
atq; semiditonū in compositum: Enharmonica, cuius omnia tetrachorda per
duo diaschismata majus & minus, ad ditionem, in compositum procedunt.

Hodie neglectis duabus posterioribus, maximè Enharmonicâ (nam chromatica miscetur nonnunquam affectus causa Diatonica) prima Diatonica ob gravitatem facilitatemq; & quidem ob id, quod ejus tetrachorda progrediuntur per tonum majorem, & minorem, & semitonium majus, in usu est certisq; numeris se invicem ratio λόγος complectentibus determinata & mechanice in monochordo radice omnium instrumentorum & in ipsis instrumentis posita: ut suo clarebit tempore. Spectat huc, (ut vela contrahamus, nosq; ex vasto Musicorum intervallorum pelago ad portum aliud iter spirantes, recipiamus,) Pars reliqua Musica Elementaris & Signatoria, nimirum:

Intervalla composita.

de systema-
ribus, con-
juncto

dis. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Intervalla simpliciora.

& sim-
plici

Octava. Quinta. Quarta. Tert. perf. Tert. imperf. tonus ma.
tonus minor. Semit. ma. minus. Sept. ma. minor. Sext. ma.
Sexta min. Semiocta. Semiquinta. Quinta excedens. Tritonus. &c.

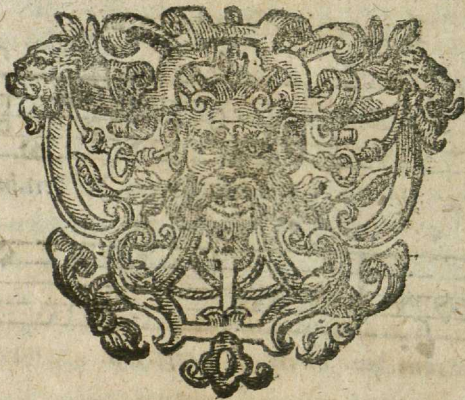
12.
a. hinc com-
ma. quod est
vel quod est
majus vel mi-
nus
Hinc dicitur
Xibma majus
H. 1
9. nonas.

De clavis. 7. repetitis A. B. C. D. E. F. G. a. b. c. d. e. f. g. a. a. b. b.
c. c. d. d. e. e. f. f. g. g. a. a. a. & c. De Vocibus sex ut, re, mi, fa, sol. la,

earumq; mutationibus per hexadiorcha durum, , mi, molle b,

fa, & commune: vel sine mutationibus, quod magnum diffi-
cultatis cantatoria levamen, ut, re, mi, fa, sol. la, fa, vel si: aut
bo, ce, di, ga, lo, ma, ni. Hac namq; signa soni crassitudin. m,
profunditatem & altitudinem concernunt, propterque ipsas
excogitata à Musicis. Hac strictissime de Musicâ potissi-
mum Theoretica & Signatoria: supersunt non-
nulla de Practicâ.

GLORIA TIBI DOMINE SALVATOR.

Ornatissimo ac doctissimo Viro

Dn. M. IOHANNI LIPPIO,

Amico suo officiosè colendo.

S.

M*Osce versiculos, ornatissime amice,
tandem à me quanquam invitissi-
ma Minerva, cum nunquam ei rei
deditus fuerim, extorsi. Tua sanè industria illu-
strius aliquod encomion mereretur, fateor:
sed cum id in mea facultate non sit, hoc quod-
cunq, est, boni consule & Vale.*

M*usica divinum donum est, ars inclyta, cunctis
Blanda, hilaris, dulcis, splendida, docta, gravis.
Et tamen inculta est, retris obducta tenebris;
Cultores raros invenit illa suos.*

Te duce splendorem recipit, Doctissime LIPP I,

Fontibus ut monstras eruta cuncta suis.

Perge ita, quæis polles feliciter utere donis:

Sic capies studio præmia digna tuo.

T. SETHUS CALVISIUS

Benevole LECTOR,

Lic. B. columna 6. in fine omiffa funt hæc : *major proportionis
fesquioctava inter 9. & 8. Septimum est 100 minor : quæ addes, & fi
quæ reliqua pro candore tuo corriges.*

DISPUTATIO
MUSICA
TERTIA,

Divinâ

Unitrinitate concordante,
publicè proposita

In Almâ VVitteberg: Academia,

PRÆSIDE

M. JOANNE LIPPPIO,
Argentinensi Alsato,

RESPONDENTE

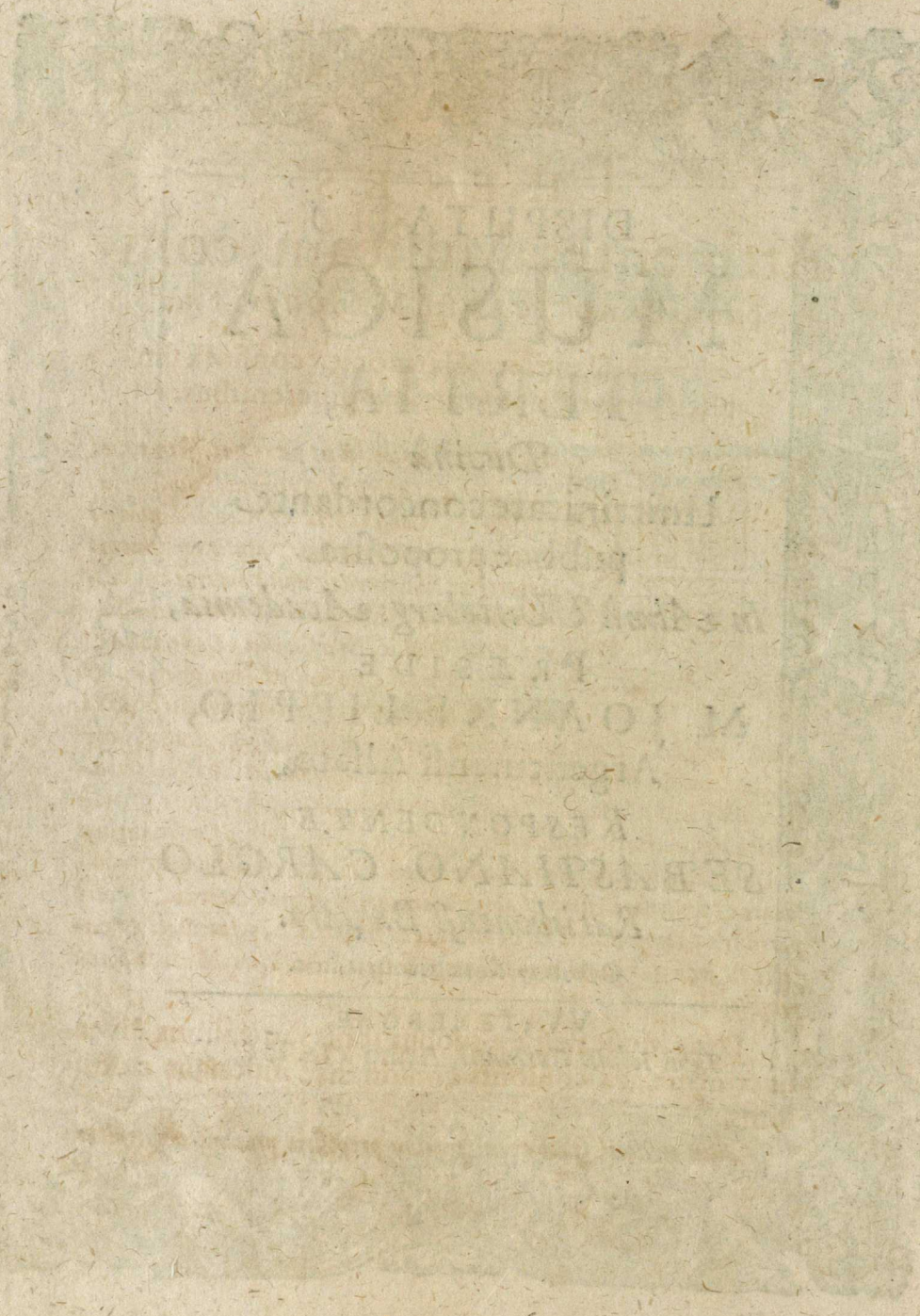
SEBASTIANO CAROLO

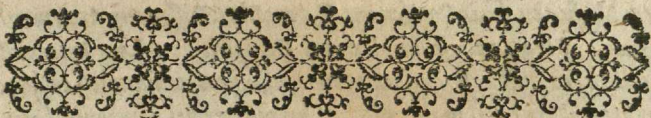
Ratisbonensi Bavar.

Octob. 27. hora locoq; solitis.

VVITEBERGAE,

Typis Iohan. Gorman, Anno cId. IdC. X.

THESES

Attinentes Musicam com-

primis PRACTICAM seu ΜΕΛΟΠΟΙΙΑΝ.

Pars τὸν ἦτον Cantilenæ Harmonicæ confit ex simplicissimis nempe sonis ἑσῆα differentibus.

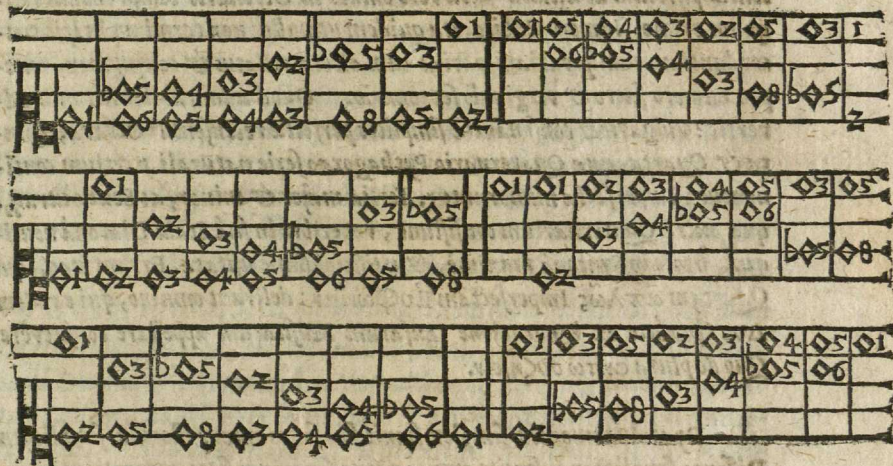
Hæc est vel Ἀρμονία ut pars potissima, vel Ἀναρμονία ut ασίτηα. Ἀρμονία, Συμφωνία, ἒμφωνία, Consonantia & Concordantia est Qualitas ex sonis gravibus & acutis conveniente proportionē commixtis & unitis inter se oriunda, auditui grata. Ἀναρμονία, contrā, Δισφωνία, Κακοφωνία, Δυσφωνία, Dissonantia & Discordantia est Qualitas ex sonis gravibus & acutis disconveniente proportionē coactis profecta auditui molesta. Patet hinc omnem Consonantiam, dissonantiamq; fundari & demonstrari per proportionum Naturam, quā contineri Ἀρσῆματὸς Musica antè edoctam. Liquet etiam Unisonum simplicem, quia est proportionis equalitatis, & principium omnium Intervallorum Consonantium & Dissonantium, propriè nec consonare nec dissonare, sed simpliciter æquisonare & unisonare, sicut & aures Monochordo attentæ capiunt. Porro pars utraq; composita est vel immediate & imperfectè, vel mediatè & perfectè ex sonis tanquam monadibus: illa Dyas: hæc Trias Musica potest nuncupari.

Dyas Musica est ex duobus sonis radicalibus diversis conflata: ex consonis consonans: dissonans ex dissonis.

Sicut ex literæ syllaba: ex terminis propositio proximè constituitur:

ita Dyas Musica ex sonis: Consonans Harmonica, Dissonans Anarmonica appellabitur. Vtraq; vel est simplex, vel Composita ratione Intervallorum in crassitudinis, ex quibus sibi assumit sonos, assumptos conjungit, conjunctos simul sonare vel bene, vel male, idq; vel simpliciter vel compositè facit. Bene sonant, quorum proportio est bona, pulchra, simplex, pura, perfecta, congrua, plana, apta: male sonant: quorum proportio est inconveniens, distorta, minus simplex, impura, imperfecta, difficilis, inepta. Simpliciter sonant, quorum proportio est incomposita ex intervallis simplicibus: Compositè, quorum composita, ex compositis. Est nebulosum inter Totum & Partes suas quadam cognatio maxime si ὁμοῦσιν existant sibi invicem, ut sunt soni gravis & acutus in crassitudinis dimensione. Et omnes partes collectæ sunt unum idemq; cum toto, ipsiq; æquale. Quamobrem unisonus unisono aequaliter plane concinit. Tertium autem ab aliquâ sui parte, quæ minor, uti reverà differt, ita cum eadem etiam consentit maxime si ambo existerint λογικὰ καὶ σύμμετρα: si pulchrè, aptè, planè commensurabilia: tum bellè consentiunt & dant Harmoniam: si non: tum perperam conspirant, eduntq; Anarmoniam ut in rebus omnibus, ita clarissime in natura sonorum. Quod admiracionem non sine purâ suavitare incredibilem gignit in animo assidui Contemplatoris Dei, divinorumq; operum. Iudicat id Ratio à priori per speculationem numeri & continui, quibus omnium sonorum Quotus determinatur: à posteriori verissimum deprehendit Auditus sonis etiam comproporcionatus per Monochordi tractationem quâ cuncta absolvuntur Problemata. Ut ita τῷ λόγῳ καὶ αἰσθησὶ compellatur Homo vel praefractissimus ad Intelligendum & credendum certitudinem Musicam, modo non prorsus in Gryllum abire, quàm ignorantie Cataphragma exuere, ignavia scutum deponere, pertinacia & audacia hastam abicere maluerit: semperq; tantumq; praxin, praxin crepare, quæ tamen ut stolti non pendenda, ita omnis in Theoriâ primâ & solidâ prius fundanda, nisi πεχυλῶς σφιστον καὶ ἀλόγως. O quam pauci veræ Sophiæ cultores! Ad rem. Dyas Harmonica simplex accipit sibi sonos intervallorum simplicium consonos simpliciter septuplices: ut sunt: Ἀγὰ πρῶτον, Octava, Ἀγὰ πέντε, Quinta, Ἀγὰ τεσσάρων, Quarta, Δίῳ, Tertia major, ἡμιδίτον, Tertia minor, Sexta major, & Sexta minor. Octava simpliciter consentit: quia est proportionis duple. 2. 1. Quinta: quia est proportionis Sesquialterius. 3. 2. Quarta: quia est proportionis Sesquitertia. 4. 3. Ditonus: quia est proportionis Sesquiquarta. 5. 4. Semiditonus: quia est proportionis Sesquiquinta.

6.5. Sexta major: quia est proportionū superbipartientis tertias. 5. 3. Sexta minor denique simpliciter concordat: quia est proportionū supertripertientis quinta. 8. 5. Quae omnes sunt Proportiones incompofita bella congruae, quarum quaelibet tam est in suo gradu perfecta, quam respectu alterius perfectior aut imperfectior. Inde patescit ordo pulcherrimus Consonantiarum simplicium non saltem ratione Quantitatis & intensiois, ubi post unisonum simplicē proxime consonat Semiditonus, deinde Ditonus, tum Quarta, post Quinta, ulterius sexta major, porro Sexta minor, denique Octava, vel contra: Sed etiam & quidem praecipue ratione perfectionis, simplicitatis, & nobilitatis, ubi unisono simplici proxime succedit Octava, quae ideo unisonus compositus nominari consuevit, quoniam excessus totius equalis est parti quae exceditur factā primā Divisione Διχομοίᾳ: hanc sequitur Quinta: hanc Quarta: cui subordinatur Ditonus: quem Semiditonus insequitur: quo posterior est Sexta major: ultima est sexta minor.

Ergo octava nulla est perfectior: Sexta nulla imperfectior consonantia simplex: Intermedia superiori sunt imperfectiores, inferiori perfectiores, inter quas ex aequo mediat Ditonus. Quod vicinior quaeque est unisono simplici ratione equalioris sonantiae, eo est perfectior. Quia proportio inaequalitatis quo propior est proportioni aequalitatis ratione differentiae & excessus, eo est melior, pulchrior, perfectior, simplicior. Et contra quod remotior, eo imperfectior.

perfectior ad usq. dissonantiam. Siquidem est Gradus & Modus in rebus, sunt certi deniq. fines: Quos ultra citraq. nequit consistere rectum. Fateri hoc nos cogit sapientissima Natura per seriem Numerorum simplicium &

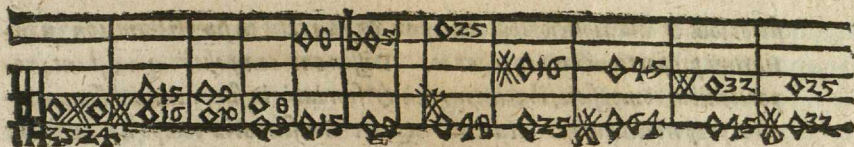

Radicalium. Etenim, 1. est Radix unisoni simplicis: 2. 1. est Radix unisoni compositi: 3. 2. est Radix quinta. 4. 3. est Radix

quarta. 5. 4. est Radix tertia majoris. 6. 5. est Radix tertia minoris. 5. 3. est Radix sexta majoris. 8. 5. Radix est sexta minoris. Cernis hic omnes Harmonias simplices naturali & mirando contineri ordine in Senario ut Numero primo perfecto & mundano, idq. vel actu ut sex priores, vel potentia partium ut ultima: actu vero omnes in Octenario comprehendi tanquam primo Numero Cubico, ita quidem ut nullus non terminus in ipso concordantiam eamq. variam pariat cum altero collatus & conjugatus, excepto numero sacro & virginali septenario. Quod admirabile. Ast quis advertit? Vulgariter consonantia simplices perfecta recensentur Octava, Quinta & Quarta, quae Quaternario Pythagorae serie naturali partium consistunt: Imperfecta numerantur. Tertia major & minor, ac Sexta utraq. quae extra Quaternarium consistunt, veteribus in sua Scala Diatonae neutiquam, hodie in Syntona maxime, & artificiosissime usitatae. Errant itaq. qui Quartam $\alpha\pi\lambda\omega\varsigma$ Imperfectam $\epsilon\upsilon\phi\omega\nu\iota\alpha$: delirant omnino, qui eandem $\Delta\upsilon\sigma\phi\omega\nu\iota\alpha$ ex ignoratione causarum Musicarum appellare consuevere. Quo de plura $\epsilon\upsilon\tau\omega\sigma\upsilon\eta\epsilon\iota\nu$.

Dyas Anarmonica simplex sumit sibi sonos intervalloꝝ simplicium Dissonos simpliciter reliquos omnes extra senarium sitos proportionum incompositarum incongruarum, ut sunt Tonus Major & Minor: quia ille Sesquioc-tava. 9. 8. hic Sesquimona 10. 9. proportionis est: Semitonium majus & minus: quia illud Sesquidecima quinta. 16. 15: hoc Sesquicefima quarta. 25. 24. est & cetera minutiora intervalla: Item Septima major, quia est proportionis superseptempartientis octavas 15. 8. & Minor, quia est superquadrupartientis quintas. 9. 5. Tandem sunt universa intervalla superflua & deficientia & cetera simplicia sive Rationalia sive Irrationalia.

Quia

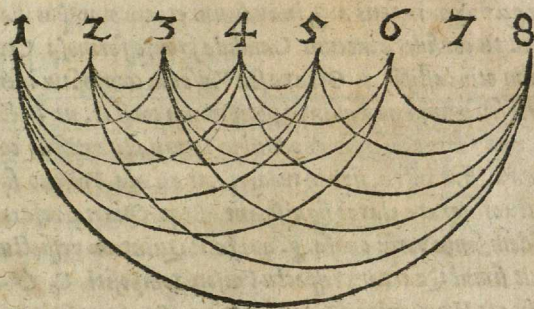

Quia sunt proportionum et si rationalium tamen ineptarum, vel plane irrationalium, in quibus nimia & inconueniens, absurdaq; discessio fit à proportionem aequalitatis, qua competis primò simpliciter unisono: deinde ratione exuperantia ipsi $\Delta\epsilon\tau\alpha\sigma\omega\nu$: illic namq; totum toti, vel sibi ipsi, vel omnibus partibus simul sumptis aequale est: hic in toto excessus equalis est parti qua exceditur. Hac duo post subsequuntur Infinita Intervalla simplicia cum commensurabilia, tum incommensurabilia: Commensurabilia magis seu viciniora illis consona sunt, & quo viciniora, eo consonantiora: minus vero commensurabilia seu remotiora ab illis, dissona sunt: quoq; remotiora, eo dissonantiora. Nam intervalla superflua & deficientia iccirco valde discordant, post hac septima maior & minor, post exigua $\Delta\epsilon\sigma\eta\mu\alpha\tau\omega$, Comma, Semitonium minus & majus, Tonus minor & major, qui vicinissimus in nostra scala est consonantijs: siquidem 9. immediate coheret Cubico primo, 8, quemadmodum Sesquiseptima proximè ab hoc in 7, constituitur & Sesquisepta proxima est Senario, primo Perfecto. Planè incommensurabilia Intervalla omnia semper & maximè dissona sunt, nulla, nunquam, nullatenus consona. Mira sane & $\epsilon\tau\epsilon\varsigma$ sonorum. Sunt Dyadis utriusq; simplicis consonantis & dissonantis propria aliquos species in Scala comprimis syntona, C, D, E, F, G, a, β , c, quibus si interdum deest vel superest quodpiam Intervalluli, facile additur vel demitur sive rigide, sive temperate admixta Scala Diatonà & Chromaticà in Musicalibus maximè instrumentis, quæ ob eam causam adeò difficulter saepenumero & tardè rectificantur ad harmonicos sonos. Inspiciatur scala nostra praesertim circularè. Dyas Musica composita utitur sonis compositorum Intervallorum, quæ licet non planè sint eadem, imitantur tamen quam similimè Naturam suorum simplicium tanquam radicum & fundamentorum, ac principiorum ex quibus oriuntur, ut hinc notissimum sit axioma Musicum, De octavis idem est iudicium: idq; propter essentialem similitudinem Proportionis duplæ, quadruplæ, octuplæ, sedecuplæ in proportionalitate Geometrica. 16.8.4.2.1. Consonant soni Intervallorum compositorum compositè: quia valent proportionibus compositionioribus.

ferioribus & multiplicioribus concinnis & fundatis in simplicium consonan-
 tiarum proportionibus per octavas. Dissonant compositæ: quia stant pro-
 portionibus compositioribus incongruis & fundatis in simplicium dissonantia-
 rum proportionibus per octavas. Quare Consonantia composita conficitur
 ex Octava & ceteris consonantijs simplicibus, Dissonantia composita copula-
 tur ex Octava & dissonantijs simplicibus, ideoq; simili prorsum ratione soni,
 ordine eodem toridem speciebus inferioribus in scala se habet utraq; ut sue
 simplices: si vero uni tantum octave simplices fuerint superaddita, nascuntur
 primo compositæ: si duabus, secundo compositæ, sin tribus extant tertio compositæ,
 atq; sic porro infinite: quarum per se nulla dissonat, quæ ex octavis & consonan-
 tijs simplicibus: nulla consonat quæ ea Octavis & Dissonantijs simplicibus co-
 juncta est. Interim quod quævis vicinior est simplicibus, eò magis ejus refert
 Naturam: quod remotior, eò minus. Quo propior est Consonantijs simplicibus,
 eò simplicius & perfectius consonat: quo longius ab his remota, eò Compositius
 & Imperfectius. Quo vicinior Dissonantijs simplicibus, eò magis dissonat: quod
 distantior, eò minus. Vbi quoq; ex Physicis imbibendum sonibus, non eos-
 dem esse terminos sonantia bonæ præveg, & auditus, ut & in alijs est sensi-
 bilibus & sensibus. Quandoquidem crassitudo soni utroq; extremo Gravi-
 tate & Acumine ferme infinita: Natura vero aurium non tantum manife-
 ste finita est, sed mediocritatis etiam exigua in humano corpusculo. Qua de
 causa hanc valet homo dextrè judicare de nimium vel gravibus obtudentibus,
 vel acutis scindentibus, vel ambobus simul distrabentibus, sed de commoda-
 tis sibi sonantijs rectè quit sentire, commoveri hisdem peragros, & oblectari.
 Primò compositæ Consonantie sunt δις Δὲ πρῶτον duplex octava se de-
 cima quinta: quia est proportionis quadrupla. 4. 1. Octava cum quinta seu
 duodecima: quia est proportionis tripla. 3. 1. Octava cum quarta seu unde-
 cima: quia est proportionis dupla superbipertientis tertius. 8. 3. &c: Disso-
 nantie sunt octava cum tono majore, seu Nonas major: quia est proportionis
 dupla sesquiquarta, 9. 4. cum tono minore: quia est proportionis dupla su-
 perbipertientis nonas, 20. 9. Octava cum semitoni majore seu Nona minor,
 & cetera. Secundo compositæ Consonantie sunt τρις Δὲ πρῶτον Tri-
 plex octava seu vicecima secunda, quia est proportionis octupla. 8. 1. Duplex
 octava cum Quinta seu Decima nona: quia est proportionis Sextupla. 6. 1.
 &c. Dissonantie sunt: Duplex Octava cum tono majore seu decima Sexta
 major: quia est proportionis quadrupla sesquialterius. 9. 2. &c: Tertiò
 Compositæ consonantie sunt τετρας Δὲ πρῶτον, Quadruplex octava
 seu

seu Viceſima nona : quia eſt proportionis ſedetupla. 16. 1. & ſic conſequen-
ter. Vbi notanda venit probe Muſica veteris Pythagoræ, Platonis, Ptolomæi,
Boëtij, Fabri Stapulenſis, &c: qui Scalam ſolum Diatonam meditabantur,
imperſectio : Ariſtoſeni ἀπαιδεύτης καὶ μὴ δῆς brutalitas & nullitas :
hodierna verò, in qua floret Scala Syntona (quod cunctis tamen ſermè Muſi-
cæ fundamenti-
ter incognitum.
ob Theoricæ Muſi-
cæ neglectum) ele-
gantiffima perfe-
ctio, utpote quæ
ſtabilita in mi-
randa Naturæ
Numerorum Ra-
dicalium. Cujus
rei veritas melli-
ta ac divina me-
rito latet & ſu-
git ignavos DE I
operum ſpecula-
tores.

Meræ conſonantiæ
et omnes
Simplices et Compoſitæ

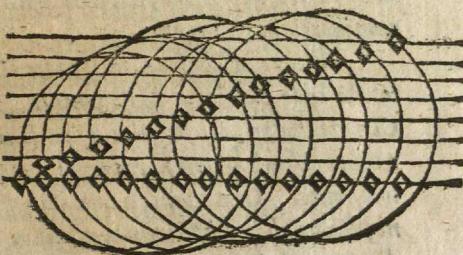
Primò compoſitæ
Conſonantiæ
Perfectæ Imperfectæ

Secundò com-
poſitæ

Primò compoſitæ												Secundò com- poſitæ			
Conſonantiæ												Diffonantiæ			
Perfectæ												Imperfectæ			
01												01	03	01	05
01												04	05	04	05
01	03	02	05									04	09	015	
														024	etc
04	03	08	05	012	010	010	09	020	032	015	018	050	0100	08	06
														016	05
														024	

Compendiosum & fundamentale valde est in Theoria & praxi Musica respicere ad Dyadas simplices consonas & dissonas in unâ $\lambda\gamma\alpha\pi\alpha\sigma\omega\nu$, similiterq; judicare de earum repetitione & multiplicatione per Octavas sive inferas sive superas: quorsum circularis Scala Musicae exacta cognitio maxime conducit: sicut seriei circularis numerorum simplicium seu digitorum notitia Theoria & praxi Arithmetica plurimum prodest. Ceterum adhuc compendiosius & fundamentalius est Melopoeta spectare pauculas Radices Dyadum omnium in Cantilenâ Harmonicâ ponendarum. Est autem Radix Dyadis omnis Consonantis, Quinta & Tertia utraq;: Quinta quidem perfecte consonantis, Octava, & Quarta: Tertia verò imperfecte, sexta utriusq;: Dissonantis Radix est secunda, quod adytorum Musicae imperito videri possit $\pi\alpha\rho\alpha\delta\delta\omega\zeta\omicron\nu$ ingens atq; inauditum etiam omnibus hactenus seculis. Sic ita: sed tu considera mecum Candida fronte formosa Creatoris negotia in sonorum otio castissimo. Octava seu Unisonus compositus idem est cum Unisono simplici seu primâ quâ quinta potissimum constat, ut hactenus declaratum. Hinc enim idem est sensus de omnibus Intervallis unisono composito adjunctis sive supra, sive infra, sive in medio, qui est de Unisono simplici additis, ut ipse etiam iterata claves significant. Ergo Quarta refertur ad Quintam: quia idem sonus verbi causa, g, qui facit Quintam respectu Unisoni simplicis, C, facit simul Quartam respectu Unisoni compositi, C, & contra in proportionalitate Harmonica & Arithmetica. Sexta redigitur ad Terciam, major quidem ad minorem, minor verò ad majorem. Sic septima ducitur ad secundam, major ad minorem sc. semitonium, minor ad majorem sc. tonum. Pertinent huc etiam Intervalla dissona, quæ abundant aut deficiunt minoribus quasi secundis Semitonio minore, comitate &c: additis vel demptis, ijs quæ per se consonant. Claret ex his Quintam Radicem esse præcipuam ad cujus partes duas sonû gravem & acutum omnî alia dyas possit & debeat præcipue examinari tanquâ totius cujusdam fundamentalis. Ut penitus hæc intelligatur abstrusiora sedulo circumvolvatur Scala nostra circularis, in quâ fit initium ab unisono simplici: per secundas deinde minores & majores dissonantes quasi auferentes aliquid de essentia illius proceditur: tum per Tercias minores & majores imperfecte consonantes: ulterius per Quartâ & Quintam consonantes perfecte, in quibus existit medium ipsius $\lambda\gamma\alpha\pi\alpha\sigma\omega\nu$ summum respectu soni gravis, inum respectu acuti: postea per sextas minores & majorem etiam imperfecte Consonantes respondentes apta similitudine Tertijs: tandem per Septimas minorem & majorem, dissonantes quoq; quasi superaddites quid essen-

ria Vnisoni compositi : Finis
denig, ibidem est unde sume-
batur exordium simplicium
Intervallorum, & sumitur
porro compositorum omnium,
de quibus idem Iudicium. Hec
vis est totius de Dyade Mu-
fica praesertim Harmonica:
restat Trias.

Consonantium Radices Dyadum Dissonantium
Quinta Tertia Major Minor Secunda

12		4	5	6	8	9	10	15	16	25	36	40	64	100
3		5			9	10		15	16	25	36	40	64	100
4				10	12	16	18	20	24	30	32	40	64	100
6				8	10	12	16	18	20	24	30	32	40	100
8					10	12	16	18	20	24	30	32	40	100
12						12	16	18	20	24	30	32	40	100
							16	18	20	24	30	32	40	100
								18	20	24	30	32	40	100
									20	24	30	32	40	100
										24	30	32	40	100
											30	32	40	100
												32	40	100
													40	100
														100

TRIAS Musica ex Tribus Sonis & Dyadibus Radicali-
bus distinctis constituta est: ex consonis, conso-
nans: dissonans ex dissonis.

Ut ex Literis & Syllabis, Dictio: ex terminis & propositionibus, syllo-
gismus: sic Trias Musica ex sonis & Dyadibus componitur: Consonans, Har-
monica: dissonans Anarmonica vocabitur.

Cum discordantia non nisi adventitia sit
pars Cationis Harmonica, nec magna ar-
tis, sive Dyadas, sive ex his Triadas Disso-
nantes componere: proinde Triade A-
narmonica nil hic praeterea morendum,

			40
40	45	48	72
45	48	72	80
48	72	80	80

quàm hoc, eam oriri ex secundis, minorem quidem ex non meris, majorem ex meris sive simplicibus, sive compositis secundum proportionum copulationem inertiam Naturam.

Intervalla Consona seu Dyades Harmonice variè possunt conjungi, ut totalis inde exoriatur consonantia. Quà de re innumeras ferè hæcenus Componistæ posuere Regulas conjunctas sane cū $\alpha\phi\lambda\omicron\sigma\sigma\phi\phi$, inerte & diuturna difficultate seu scopas dissolutas carentes generali & vero fundamento colligante. Communicabimus itaq; hîc DEI inultu sine Invidia, quod sine fictione ab ipso didicimus maximum rei Melopoëtice Compendium, Radicem omnis Harmonia perfectissimæ, quæ est admiranda Trias Harmonica. Ad hanc, si mille sonos simul omnes & singulos inter se & in totum concordare volueris, nisi possis reducere per unisonos, in æternum nil efficies consoni: Millies verò mille si consonant voces omnes & singula ad eandem, ex quâ pululant, referri posse debent per unisonos. Radix hæc Harmonica Triuna tres tantum habet Dyades ex totidem sonis radicales omnes in totâ & singulas inter sese simul suavisimè concinentes in justis, concinnisq; proportionibus certo ordine sociatas in unum. Dyades sunt Quinta, ut totum: Ditonum, & Semiditonum, ut partes. Siquidem Sesquialtera, quæ maxima dupla pars super particularis ex Sesquiquarta & Sesquiquinta constat. Soni seu voces sunt, duæ Extremæ una prima seu Infima & basis, altera ultima seu suprema distantes à se invicem per Quintam: & media una duas illas extremas imam & summâ perfectò tinnitu conspirantes, leniori suâ dulcedine conjungens interveniendo, & distando ab illarum unâ per Ditonum, ab alterâ per Semiditonum, Sicq; totam Harmoniam suâ absolvens mensurâ: qua veteres omnino carebant, Hodierni utuntur, quanquam parum gnari.

Radici huic Unitrinæ si vox quæpiam additur nisi sit unisona vel simplex, vel composita cum aliqua ejus parte, aut primâ, aut ultimâ, aut mediâ, ut dissona sane turbat & dilacerat miserè dulcissimam earundem in totâ Triade unionem. Si fuerit unisona simpliciter nulla inde nascitur variatio in soni crassitudine, sed latitudine salicè claritate sic, quæ ex unita vi fortior. Si extiterit unisona compositè seu octava sive simplex sive composita, licet non usq; adeo magna percipiatur inde diversitas, facit tamen ut omnes reliquæ consonantiæ Quarta, Sexta major & minor potentiâ ante latitantes, actu tunc prodeant ex Triade Harmonica, omnes contra

Disso-

Diffonantiae sunt extra eam proscriptae, exclusae. Quod alma sanxisse $\Phi\omega\tau\iota\varsigma$ reperitur in connexione numerorum simplicium. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 10. 12. 16. quorum omnes simul soni auditi jucundissimam & absolutissimam constant $\sigma\upsilon\nu\Phi\omega\nu\iota\alpha\nu$, ubi in medio est Radix, 4. 5. 6. cui reliqui circum consonant virtute octavarum. Speculare hic Scalam nostram expansam & Trigonon evolve Scale circularis. c. e. g. quibus numeri isti legitimè inserti methodo. Mirandum maximè ex Infinitis sonis & Intervallis tria duntaxat integrâ, plenam, cunctisq; perfectam numeris constituere Harmoniam radicaliter. Quemadmodum Radix Hebræa est $\tau\epsilon\tau\epsilon\gamma\epsilon\alpha\mu\mu$ & trilatera: syllogismus est $\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon$ & terminorum trium: corpus $\tau\epsilon\tau\epsilon\mu\epsilon\tau\epsilon\gamma\epsilon\upsilon\nu$ trium dimensionū est: quo de præclara planeq; divina ex antiquis Pythagoræ habet Aristoteles cap. 1. lib. 1. de celo & ex hoc Scaliger lib. 3. de caus. ling. lat. cap. 78. ita Radix Harmonica est $\tau\epsilon\tau\epsilon\Phi\omega\nu$ & Vnitrisona. En Vmbram magni illius Mysteriorij Divine & solū adorande TRINIVNITATIS. DEVS Radix est, Fons, Fundamentum, Principium, Medium & Finis omnium, in quo sunt omnia, à quo omnia profluunt, per quem fiunt omnia, ad quem omnia redeunt. Vnus est essentiâ: nihilominus etiam TRINVS personis, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Ex Patre personâ primâ, natus Filius altera, ab utroq; procedit in utroq; tamen manens aternū Spiritus, Tertia. Adeo Sapientissimus & Optimus DEVS gratiam sui sparsisse famam per omnia cognoscitur à vestigantibus juxta D. Paulum cap. 1. vers. 19. & 20. Epist. ad Rom. maximè si liber Scripturæ ante notus cum libro Naturæ fuerit collatus. Attendat huic Meditationi, quicumq; Cantilenam Harmonicam vel ipse fingit, vel fictam saltem audit. Majoris certè æstimabit Musicam, ille quidem vera & solida ejus momenta non aspernando: hic vero motus divinos, virtuosos, gratos, constantes magis patiēdo & experiundo, ipsumque Authorem Ter Max. Opt. totis crebrius celebrando viribus.

Trinitatis Harmonicæ duo sunt Genera Subalterna ratione Mediationis: unum tenet Harmonicam, ubi Ditonus infra, Semiditonus supra: alterum Arithmeticam, ubi contrâ Semiditonus infra, supra Ditonus existit vocibus extremis immotis, & mediâ per Semitonium modò minus quod est differentia Tertiârum, susce, deve,

aucta. Primum Genus est Trias Harmonica nobilior, perfectior, naturalior, vegetior, vivacior, suavior. Secundum est Trias Harmonica ignobilior, imperfectior, mollior & languidior, ideoq^{ue} usu paulo rarior & perficienda per illā. In Scalā suā utrique sunt species, quæ per Chromata variè queunt, sicuti opus, in se invicem transmutari mollis in Naturālē, quod crebrum & contrā quod rarū, item Naturalis in Naturālē, Mollis in Mollem, quod rarissimū.

Ponatur Trias Harmonica in Monochordo trium æqualium chordarum juxta datas proportionēs connexas ac dispositas: & divina audietur veritas. Insuper quando Radicis Harmonicæ utriusq^{ue} partes multiplicantur per Octavas supernas vel infernas propinquas vel remotas, accidit ei Diffusio & Auctio, ut inde Trias Harmonica nominari queat Diffusa & Aucta. Diffusa est cujus partes seu voces radicales minus sibi invicē vicine dispersæ sunt in diversas Octavas, quam requirit Radix Recta. At qui aut una tantum pars, reliquis duabus manentibus: aut duæ, unā stante: aut omnes tres transferri ex fundamentalī possunt sede: ita tamen, ut omnes ista συζυγίαι consonent perfectē ob Radicem Rectā unde germināt juxta elegantes proportionēs. Interim una melius & perfectius consonat alterā ob elegantiores rationēs. Et quo voces sunt sibi invicem propiores, eo præstant iārem, certiorē, amicioresq^{ue} gignunt ἐὼς Φωίαν cū per se propter suos λόγους quibus sibi mutuo proximè respondent, tū propter definitam τῆς ἀκρότης mediocritatem. Ac semper suavior, plenior & perfectior est Trias, cujus prima basis imo & gravissimo substat loco, cætera superiore. Qualibet Diffusa Trias sequitur naturā suæ Radicis. Hinc Trias Diffusa Naturalis melior est Molli: & enitet usus Quartæ in Sextis. Trias aucta est cujus partes auctæ sunt unisonis compositis ad variā magis & pleniorē quam edit Radix Simplex & Nuda harmoniā excitandā. Augetur autem vel una saltem, vel duæ vel omnes voces Radicales. Dispositio omnium optima, perfectissima, Naturalissima, gratissima Trinitatis Harmonicæ multiplicata diffusa & aucta ea est, in qua basis infra bis, supra semel: ultima semel modo infra: media nunquam augetur. Par namq^{ue} est consonantiā imperfectā Tertiā nempe cujus suā sextā Semel tantum poni, ne imperfectiōne suā offendat: Consonantiā verò perfectā Quintā cum suā Quartā bis, quos suā perfectiōne harmoniā confirmet: Ter deniq^{ue} τῶν Ἀφ' ἡσέων Consonantiā omnium perfectissimā, purissimā, certissimā, fontem, metrem, fundamentum reliquarū, ut summā suā perfectiōne totā συζυγίαν sustentet, fundet, consolidet, corroboret, consummet. Quandoquidem οὐδὲν καὶ τοῖς

8	15
6	20
5	24
4	30
3	40
2	60
1	120

ret, velut animi & corporis observabile auribus.

Radix
recta nu Diffusa
daci

Aucta

[illegible]

È Triade Harmonicâ prodeunt vulgares istæ voces Bassus, qui sibi primam seu basin vindicat, Tenor, Alius & Discantus, qui ut integra semper stet etiam non absq, auctione Radix Triunisona, artificiosa vicissitudine inter se distribuunt omnes illius partes sua quamq, in regione, ut post patebit. Hac strictim de Triade Musica præsertim Harmonicâ: atq, adeo de omni Materia Cantilenæ Harmonicæ, cui imponenda venit debita Forma, ut inde fluant Affectiones propriæ, atq, Species designentur.

Forma Cantilenæ Harmonicæ consistit in Materiæ ejus seu partium juxta Textum legitimè connexarum dispositione prudente & artificiosâ.

Quemadmodum ex Literis, Syllabis & Dictionibus, Oratio: ita ex sonorum Monadibus, Dyadibus & Triadibus ordinatè conjunctis ritè componitur Cantus Harmonicus. Quæ acutissimus Scaliger in primordijs lib. 2. & 3. Poëtices suo operi poëtico seu Poëmâti tribuit, accommodari hic queunt operi nostro Musico seu Melopoëmâti: quorum utrumq, imaginem & representationem tenet rerum sicut & pictorium, sculptorium, structorium opera. Textus igitur Musicus à telâ subjecti Musici per texenda & continuanda sic dictus dat Animam quasi & Formam indigestæ rudiq, partium Cantilenæ Harmonicæ simplicium & compositarū moli. Quod probè notandum Confinet autem duo Res & Verba seu Orationem. Res possunt esse omnes Divinæ & humanæ maximè practicæ concernentes εὐδαιμονία Hominis præsertim activam, cujus comparandæ medium est virtus affectus moderans: Voluptatem, spem, dolorem, metum. Quos creare potentes sunt objectæ res vel grandes, graves: vel humiles, leves: vel mediocres: eaq, porro vel lenes jucundæ, hilares: vel duræ acerbæ, tristes: vel moderatæ. Finis etenim Cantilenæ Harmonicæ, ut etiam Orationis Rhetoricæ & Poeticæ, est, sicut superius docuimus, commovere Hominem delectatione quadam honestâ ad sectandam virtutem, vitium averrandum in medio quoq, otio & negotio. Qui Musica id dare effectum mirabiliter sit potis in Microcosmo expendendum relinquitur Philosophomuso in lib. 8. Polit. Aristotelis cap. 3, 5. 6. & 7. & Scaligeri Exercit. 302. f. 2. Verba queunt etiam esse qualibet, potissimum autem eligenda rebus præsertim practicis similia, æquata, congruentia, earumq, naturam apprimè referentia, & designantia vel purè, vel ornate sive sine sive cum metro certo. Sic Musica ut Prudentia & Ars Opus suum Melopoëma ex sua

(*ſua* Materiam rectè conjunctam atq; dispositam ſecundum Textum componendo & tantò quidem ſalutius ac perfectius, quantò ſe artius Textui alligat bene ponderato & intellecto ex fundamentis ſapientie instrumentalis & realis comprimis Practica. Hinc, quia Textus debet comprimis dare eſſentiam Cantilenæ Harmonicæ, ſi actu ille non pronunciatur v. b. ut ſit in Muſica Inſtrumentali, & interdum vocali, tum rebus ſubintelligendus eſt tanquam oratio mentalis, quam varia quoq; illa ſit & vaga qualis eſſe conſuevit in vulgariſ Phantaſiis uti nominant. Magis verò moveat opus eſt Cantio, quæ cum oratione $\omega\omega\omega\omega\omega\omega$ conjuncta ſive ſolâ ſive metricâ virtutibus hiſtrioniciſ vivificata: obſcura quæ concurrunt ad affectus movendum delectat, menti, auribus, oculiq; incurrentia, Homineſq; extra ſe quaſi, vi quadam celeſtiſ ſapientia, uti experientia docet in Actionibus præcipuè Theatralibus ſcitè inſtitutis. Caterum ex ſonis ſeu vocibus ſucceſſivo ordine connexis & diſpoſitis juxta Textum ſit modulamen Muſicum per Trinam diſmeſſionem, longitudinem, latitudinem, & craſſitudinem profunditatem & altitudinem. Nam res graves aptè exprimuntur ſonis longis & profundis: leves contra brevibus & acutis: Res dura, aſperis: molles, tenuibus: Res lata, vegeſis & citis: triſtes, languidis & tardis vocibus commodè repræſentantur: mediocres, mediocribus: & cætera conditionibus ſuis facile gignunt congruentem Cantionem, maxime ſi æquatis ſignata extiterint verbis, ut ſit nonnunquam, qua de re inſpiciendus Scal. lib. 1. de cauſ. l. 1. cap. 13. quoad literas: & lib. 2. quod Syllabas: quoad dictiones & orationem lib. 2. Poëticeſ cap. 2. 3. & 6. & 4. cap. 44. & 47: ſin minus, ut evenit ſepè, ipſa rerum diligenter ponderentur momenta, atq; ſic verba Cantioq; haud invita ſequuntur. Sicut autè Oratio primum eſt ſimplex & pura, ſc. Grammatica: deinde ornata eaq; aut proſa Rhetorica, aut ligata Poëtica: ita Cantio etiam tanquam oratio Muſica primum eſt ſimplicior: deinde ornatior abſolutius vel ſtrictius. Omnium primò & ſimpliciſſimè ſit Cantio poteſtate Harmonica carens actuali harmoniâ Dyadum & Triadum vulgò Μελωδία vocata: quæ nihil videtur eſſe aliud, quàm oratio Grammatica, Rhetorica vel Poëtica extenſior tempore, metro, ſpiritu magis varia, accentu, ſeu tenore, tono, canore, concinnitate diſtinctior, exquiſitior, penetrantior propter Intervallorum proportiones ratas.

Lauda te Dominum.

C

Vides

Vides hanc convenire cum oratione quoad metrum, rhythmum, numerum Temporis vocum longitudine: quoad Spiritum asperum & lenem latitudine: Crassitudine profunditate & altitudine quoad accentum gravem acutumque: differre tantum *τῇ ἀρχῇ* & *τέλει*: Quam in omnibus tribus Quantitatibus Melodia magis est varia: in Longitudine quoad Tactum & Notas majoris & minoris valoris ejusque determinati & proportionati: In Latitudine quoad spiritum asperum, tenue, durum, mollem, claram, submissum, &c.: certum Symmetron: In Crassitudine gravitate & acumine quoad *ἄγρον καὶ ἵερυν* vocis elevationem & depressionem in Scala Musica per rata & commensurata Diastemmata diversimoda convenientia. Specialiora documenta de Melodiâ ratione trium dimensionum cogimur hic omittere: quae verò ad ipsius vim spectant haud quimus. Nuda Melodiâ tantopere corda commover simplicitate, luculentia, & perspicuitate sua, ut nonnunquam artificium vincere Harmonicum aestimetur. Quod totum profectò ex naturâ proportionum Musicarum dependeat necesse est: quia longitudo ejus, latitudo, praesertim Crassitudo, gravitas & acumen debitis, pulchris imò divinis absoluntur *συμπυκνῶσις*. Quamquam enim simplex Melodia actu harmonica non sit, harmonijs tamen plane potentia nentiquam est orba: non saltem, quoniam ex Melodijs aliquot commissi fieri potest & solet tota Cantilena actu Harmonica. Sed maxime, quoniam partes ipsius certa temporis & spiritus mensurâ sibi invicem succedentes debent esse potissimum Intervals Consona, quorum quasi percussione & resonantiâ sive per aures quodammodo hausta, sive per phantasiam, & memoriam receptâ tali tantoque homo permoveatur Modo.

Deinde ex Melodijs per Dyades & Triades Musicas rectè secundum partes suas successivas conjunctis componitur perfectum cantamen actu Harmonicum, dictum alias barbarè Contrapunctus. In quo hodie praecipuum & admirandum planè, atque divinum collocatur artificium Melopoeticum: per hoc etiam cum primis differt Cantio Musica ab Oratione: item Musica hodierna à priscâ. Siquidem propter omnigenas simplices & compositas consonantias dyadum, triadumque, quæ vetus illa magna ex parte desuebat, nostra verò quam optime viget, possibile est, aliquot diversas congruentes tamen Melodias componere, indeque mirabile opus Musicum integrare & construere: quod excellentiâ perfectionis, Varietatis nobilitate, viriumque divinitate suâ varietate percellat Hominem rerum Mensuram & Compendium: à terrore ad ardua excitet: refectat à discordia ad Concordiam: ab inferiori

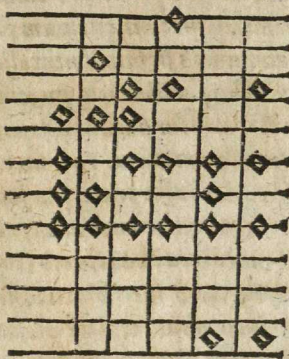
inferioribus ad superiora: ab exterioribus ad interiora, trahat, pertrahat: retrahat à Vanitate Diaboli, mundi Diabolizantis, & carnis mandanae, sensusq; carnalis: sensim ad CREATOREM reducat: futura deniq; post hanc lacrymosam, vitæ æterna suavissima & harmonicissima commonefaciat. O si penitus hoc conturbato rerum statu intimior harmonie vere natura spectaretur! Tanta me CHRISTE utiq; hodie non foret Anarmonia. Tu DEVS Misericordissime misere faciem & sortem servorum tuorum: Serva eis per Mediatorem, qua donasti in Spiritu huius & alterius seculi Munera: te ut laudent unice absq; finali Clausulâ. Amen.

In unam pertexendam perpetuandamq; Harmoniam partibus successivis conjunguntur Melodie seu Voces vel dyæ & fit Bicinium: vel tres & fit Tricinium: vel quatuor, oriturq; Quadricinium: vel plures, nasciturq; πολυφωνία. In Bicinio connexæ dominantur Dyades: in Tricinio Triades Nuda & Recta & Diffusa: quæ quia in Vocum processu non semper possunt adhiberi commode, institutum rectissime est Quadricinium, quod & Dyadas & Triadas non tantum Nudas Rectas Diffusasq; sed unâ etiâ voce insuper Augmentas complecti aptum, seqq; primam μέλ & Harmonicum cunctis modis & numeris absolutum, perfectum, quadratum, firmatum est: cui aliæ adhuc Melodia multiplicando adjici consuevere, varietatis, plenitudinis, efficacia majoris gratiâ. Erit itaq; Quadricinium τετράδικος seu τετράδος Musica, Quaternarius ex Monade, principio numeri, Dyade, primo numero Imperfecto, & Triade primo numeroratione multitudinis & figura perfectæ & trigono perfectus primus numerus tetragonus in scholis antiquorum Musicorum decantatissimus. Quatuor istarum Melodiarum radicalium unius Cantilene Harmonicæ alia est Bassi: alia Tenoris: alia Alti: alia Discanti: quibus vel quibusdam vel omnibus multiplicatis per Basim, Tenorem, Altum, Discantum secundum, tertium, &c. diversimodæ πολυφωνία, 5. 6. 7. 8. 9. 10. & plurium vocum, 40, 50, &c. pullulare solent: hanc secus ac ex, 4, Elementis infinita mixtorum corporum naturalium progenies. Melodia Baseos & Cantus est sonorum in Scalâ extremorum: illa quidem gravissimorum, hæc vero acutissimorum. Melodia Tenoris & Alti est mediorum illa graviorum, hæc acutiorum. Ut ita in prima & imâ Regione vocum sit Bassus, seu Terra: in secundâ Tenor, seu aqua: in tertiâ Altus, seu aër: in quartâ deniq; & ultimâ atq; summâ Discantus, seu ignis. Harum autem Vocum Melodicarum σύνθεσις compositio prius debet fieri purius, simplicius, planius: post ornatum.

Contrapunctus seu Compositio pura constituit Cantum actu Harmonicum simpliciore, planiore, id-
eoq; faciliorem ex Melodijs simpliciore arte conjun-
ctis sibi invicem respondentibus secundum omnes Tres
Dimensiones Longitudinem, Latitudinem, & Crassitu-
dinem propter Textum, cujus res & verba ac syl-
labæ unanimi consensu Symphonico
decantandæ.

*Fit hoc secundum Canones & Regulas subsequentes. Quod Cantilena
Harmonica Longitudinem attinet: Quelibet Melodia per partes suas pro-
grediatur cum alterâ Tempore equali. Tactus & Notarum cujusvis valoris.
Quoad Latitudinem: Melodie procedant unâ equali spiritu quocumq; Quo-
ad Crassitudinem profunditatem & altitudinem: simplex quidem equali-
tas esse nequit componendarum pure Melodiarum: interim sit ὁμοιότης τις
ἀνέμοις & quæ in essentiâ Consonantium proportionum sita. Totæ ergo
Melodie, omnes, & singulæ constituant Harmoniam, ita ut per se exulet
omnis Dissonantia. Totæ id agant quoad cuncta sua membra & partes
sibi invicem succedentes sive planè, sive non, gradatim vel saltuatim ascen-
dendo descendendo, ut nullæ in ἑσθὲ sint, quæ non certas consonantias effici-
ant: & quia variæ, varias. Omnes id præstent collectivè per Triadem
Harmonicam, ut nulla in istis collectis & constructis pars detur, quæ illa
Trinitate non nitatur. Et quia partes sunt variæ varias itidem requirunt
Triades; Naturalem & Mollem sive Rectam & Nudam sive Diffusam & Au-
ctam, quæ unâ cum suis inferioribus speciebus aptè misceri possunt: modo per-
fectioris Triadis, Rectioris & Simplicioris præcipua teneatur cura. Perse-
ctum quippe norma est imperfecti in omnibus Entibus. Singulæ Melodie
illud faciant distributivè per Dyadem Harmonicam, dum quolibet collata
cum altera, Bassus cum Tenore, Tenor cum Alto, Altus cum Discanto &
contrâ: item Bassus cum Alto, Tenor cum Discanto, deniq; Bassus cum Di-
scanto & viceversâ pulchrum Bicinium sexties scilicet constituat, ut nulla ipsi
pars insit, quæ non Dyade Harmonicâ valeat. Et quia partes sunt variæ in
singulis & binis Melodijs, varias etiam postulant Dyades simplicem & com-
positam sive perfectam, ut Quintam sive imperfectâ ut Tertiâ: quæ omnes
cum suis speciebus rectè queunt usurpari & misceri: modo ratio habeatur per-
fectiorum;*

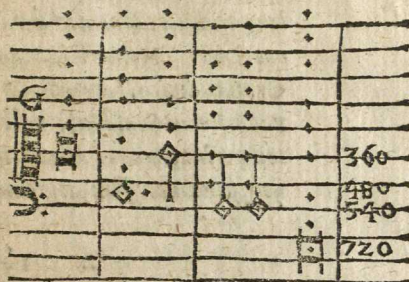
fectiorum & simpliciorum potissima: ut Melodia cum Melodia incipiens particulatim per sonos sibi invicem contrà quasi positos progrediens ex unâ Dyade Harmonicâ cadat in proximam, ex hac in aliam, atq; sic porro ad finem usq; & silentiur. Ita quando tres Melodia invicem comparantur ex quatuor radicalibus Quadracinj, apparet Tricinium quater: ex Basso, Tenore, & Alto: ex Tenore, Alto, & Discanto: ex Basso Tenore & Discanto: & ex Basso, Alto & Discanto: in quorum Triciniorum partibus Triades sunt & Dyades Harmonicæ se subsequentes invicem: ut clareat hinc Quadracinj perfectio. Interim qualibet Melodia in suâ ambulando maneat regione. Bassus in Sede gravissimorum semper Triadis Harmonicæ primam seu basin strictè teneat, per totum Cantum Harmonicum: quod scitu dignissimum: quia compendiosissimum ad Μελοποίησιν. Tenor in graviorum: Altus in Acutiorum: Discantus in Acutissimorum loco omnes tres Triadis partes primam, ultimam, & mediam alternatim accipiunt utendas dulci doctâq; varietate. Nam si Tenor Mediam habet: tum Altus ultimam tenet: Discantus repetit primam, aut contrà. Si Tenor ultimam: Altus primam: Discantus mediam obinet, aut contrà. Si Tenor primam: Altus mediam: Discantus ultimam, aut contrà possident. Prasertim hic multiplicatur prima Triadis: potest etiam ultima repeti, sed rarius: & media, sed vix. Causa ante producta. Adhuc coeant Melodia quam proximè fieri potest per harmonias harumq; sequelas. Causa quoq; statuta superius. Et qualibet in Vnâ duntaxat Μελοποίησιν profluat naturaliter potius per gradus, quàm violentè per saltus; nec hos nisi licitos & consonos: per quos conceditur Basso, quia semper fundamenta sternere debet: Triadum, incedere graviter, quò species Triadum variæ concinnius, facilius, mirabilius: queant ordine probò consociari; componi; disponi: sic interim reliquis superioribus Melodijs naturaliori pollentibus gradu ultro quasi promanare. Vt scilicet isthæ cedant, plurimum refert novisse, quæ Dyades binarum Melodiarum in Triadibus Quadracinj rite valeant se invicem consequi ascendendo & descendendo. Impræsentiarum paucula ista teneantur: Consonantia perfectæ diversæ speciei se consequi possunt: ejusdem non possunt. Con-

sonantia Imperfecta cum perfectis, cum sibi ipsis sive diversa sive ejusdem speciei valent succedere: vel compendiosius, pro Consonantia seu Dyade perfecta sume Quintam Radicalem: pro imperfecta, Tertiam. Fundamentum est Identitatis nausea, & varietati gratia: quae sic commodanda, ut in similitudine sit diversitas: in diversitate, similitudo. Proportiones viciniores proprius cohabitant majores proximè minoribus & minores proximè majoribus. Quocirca Consonantia minores proximè majoribus, & majores minoribus praecedent & succedent aptius motu vocum graduati & contrario. ὡς δυνάμειον: & perfectis intercedent Imperfectae. Specialiores asserre Regulas de dyadum legitimā consequentiā hujus non est instituti. Pergimus in Modo novo & fundamentalis, pure componendi. Inter Melodias Quadricini dyadibus & Triadibus varijs artificiosè Unitas una est principalis & Regina: ideog κατ' ἐξοχὴν etiam nuncupata Melodia: propria alias Tenoris, qui inde & nomen habet: nonnunquam etiam Discanti est, quoniam magna harum duarum vocum familiaritas & Discantus quasi bis Cantus seu Tenor repetitus existit. Melodia haec principalis dicitur non tantum quod primò plerumque soleat juxta textum fingi & decantari sine actuali harmoniā: Verum etiam, quod naturae primordijs omnibus dimensionibus simpliciter, efficaciterque, respondeat imitans quantum possibile humanum sermonem. Melodia Bassi quantumvis sit fundamentalis propter Basin Triados, quam ponit in singulis suis partibus atque ita etiam principalis: cum illā tamen si conferatur, cedere cogitur simplici ejus planeque naturalitati ob frequentem majorum Intervallorum usum. Factum hinc ut Melodia haec Cantus in Melopœia etiam inventionem esset prima, cui post reliquae adderentur secundum jura Compositoria: maxime ante alias subjiceretur Melodia fundamentalis Bassi. Quippe cum his duabus repertis, difficile amplius non sit adeo usque residuas duas adungere & interferere. Si habes Tenorem & Bassum haud difficulter superimpones Altum & Discantum. Si habes Discantum & Bassum, negotio levi Tenorem Altumque interpones. Non autem dissimulandum incipienti pure & syncerè componere facilius esse Compendium si eidem loco Subjecti seu Materiae Compositoriae proponatur Melodia Bassi fundamentalis: cui primò Melodiam principalem praesertim Tenoris, qui Basso proximus affingat: deinde Melodias superiores Alti & Discanti superaddat. Siquidem si habes primam Triadis, quam Bassus semper in suā dat regione: habes etiam mediam & ultimam atque adeo totam Triadem. Si habes diversas primas Triadum, quas Bassus dat: habes etiam diversas Triadum species. Si habes connexionem suc-

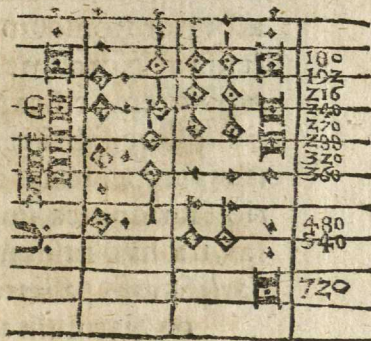
cessionem

cessionem & ordinem primarū: habes etiā Triadum ipsarum. Si habes Triades: habes quoq; simul Dyades, quæ illarum partes. Si hoc observatis saltem superioribus decretis, habes Cantilenam Harmonicam puram quæ posita est in pura & legitima conjunctione & dispositione Monadum, Dyadum, Triadumq; similium & diversarum Melodiarum. Utillissimum est primum pure μελοποιῆσαι discenti si in Systemate composito, cui inserta Melodia fundamentalis data, suprà primam Triadis exempli causa c. punctis notet loca duo nativa proxima Medie. e. & ultimæ, g: item, quia opus, ista signa vocum Triadis c. e. g: repetat in superiori octava: similiter procedat cum sequentibus Triadibus G. $\square$. d. c. e. g. F. a. c. & C. E. G. ut hoc pacto non male quoad rem compositio Musica appelletur Contrapunctus, licet dictione minus Latinâ.

Lau da te Dominum.

Quandoquidem hæc puncta primum ipsi exprimunt & ob oculos ponunt partes, voces seu claves Triadis cujusq; proprias. Deinde cum in limitibus cœrent, ne extra punctorum loca vagando aut dissonantiam statuat, aut basin tollat, aut aliquam Triadis partem omittat, aut minus debitam augendo repetat. Tum monstrat, quantum queant Melodie coire quantum non, incolumi harmoniâ salvig, dissonantibus in quibus versantur. Quomodo denique unaquæq; Melodia Bassò imponenda possit & debeat per pulchros gradus magis, quàm saltus progredi inviolatis componendi legibus, significat. Quando postmodum principali Melodia sive Tenoris sive Discanti accommodanda Harmonia, rectè ipsi primò Bassus subternitur: Sic enim species Triadum etiam constituuntur data basi ac simili ratione punctis signari possunt loca Triadis supra basin vacua: quæ facile deinceps duabus reliquis Melodijs implentur vel augentur. Subternitur autem idoneus Bassus Melodie principali quando cognoscitur in quo illa sit Modulaminis genere & Modo, qui unus esse debet Totius Cantilene Harmonicæ, de quo postea.

Verum

Verum enimvero multò sapientius est, licet & difficilius plerisq; hodiè Melodiam & Harmoniam signare cum menti tum oculo Numeris : quam vel clavibus, ut Organici faciunt, vel notis in systemate, ut Cantores. Quippè Numerorum proportionēs sunt essentia Monadum, Dyadum, & Triadum Musicarum uti hactenus evolutum per DEI GRATIAM. Numeri autem longitudinis capiuntur à valore Tactuum sive multorum, sive unius, ejusque partium. Numeri latitudinis textu ipso determinantur. Numeri deniq; Crassitudinis Gravitatis & Acuminis desumuntur ex serie vocum & Intervallorum in Scalâ, ubi jussè notati : Sicut Magnitudines cœlestis motus & temporis notantur accuratissimè Numeris in Ephemeridibus Astronomicis; ex ijsq; sibi necesse, depromuntur.

Melodia.

2 $1\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ 2.
288. 320. 288. 270. 270. 388.

Harmonia.

Longitudo.

	2	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	2	
Altitudo.	180.	192.	180.	180.	180.	180.	Profunditas.
	240.	240.	240.	216.	216.	240.	
	288.	320.	288.	270.	270.	288.	
	360.	480.	360.	540.	540.	720.	

Lau da te Do mi num.

Latitudo.

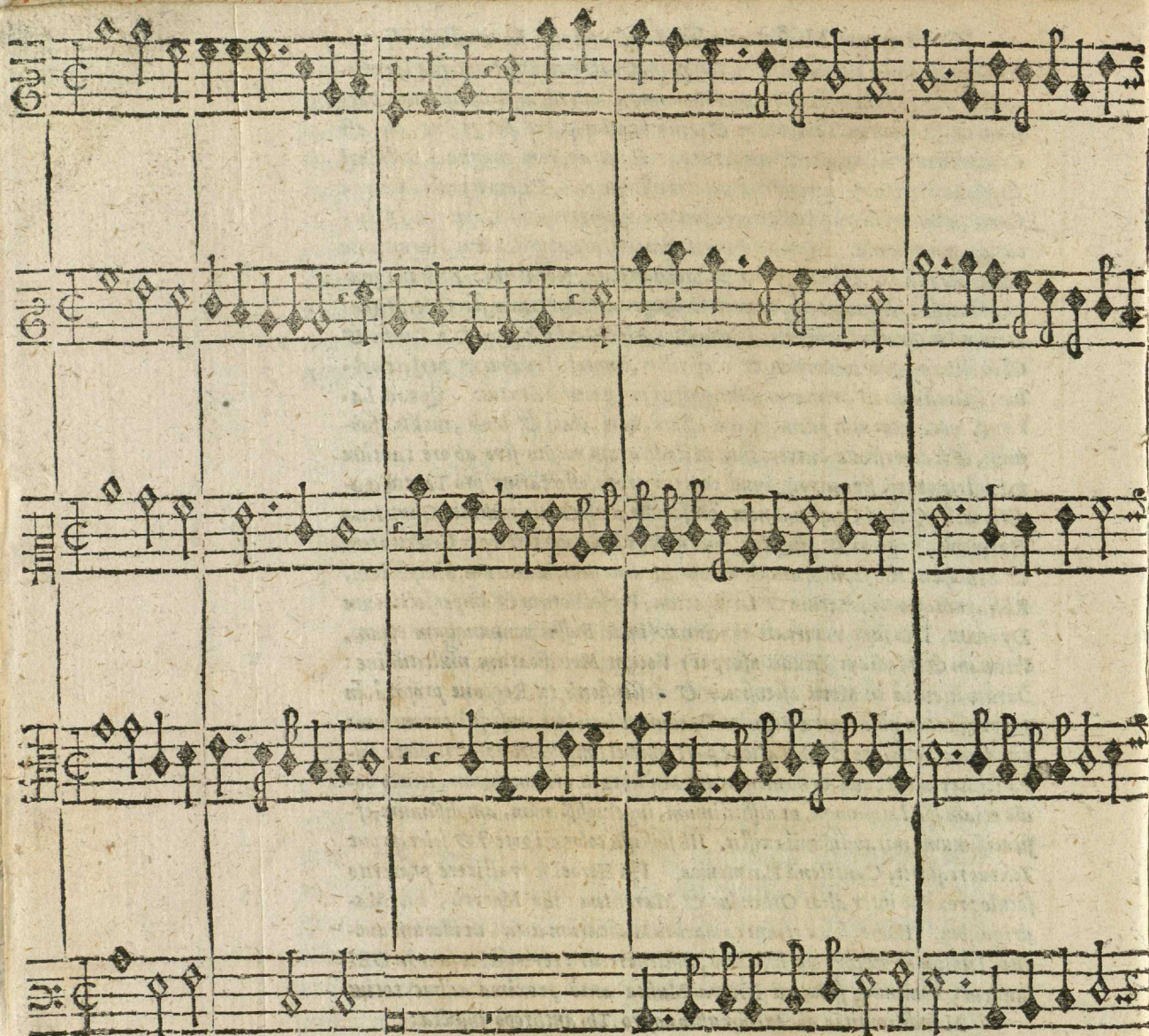
Contrapunctus seu Compositio ornata efficit Cantum actu Harmonicum floridiorem, fractiorem, colorationem varijs ornamentis, ideoq; etiam difficiliorem, mirabiliorem, efficaciorē ex Melodijs arte majore, ingeniosiore, subtiliore coaptatis, sibi invicem respondentibus juxta omnes etiam tres Dimensiones: quas ut cantio Harmonica simplex & pura habet simplices & puras, ita hæc easdem debitis insuper vestitis flosculis & artificiosis palliatis Licentijs Melopoëticis possidet, ob Naturam varij Textus exprimendi coram

Varijs Auditoribus.

Ornamen-

Ornamenta Musica alia sunt Longitudinā : Latitudinis alia : a-
 lia Craſtitudinis : quibus Muſicus tanquam Orator in Oratione ſua Harmoni-
 cā utitur expoliendā, quo accommodando ſe textui, ac circumſtantijs Per-
 ſonarum, Locorum, Temporum &c: ſuo beatus queat potiri ſine, qui eſt
 Cordis ciere πείδη varia & moderata. Hanc ad rem magnam poſtulari
 φερόμεν καὶ τέχνην quilibet poterit eſtimare. Citemus jam ſaltem ex
 Compendio noſtro Muſicæ Univerſe ſumma momentorum Capita in Diſpu-
 tatione ventilanda. Quoad Longitudinem, ornatur Cantus Harmonicus
 varietate juſtā tactus Spondaici & Trochaici atq; Notarum : Baſi magna-
 nimo inceſſu, reliquarumq; comprimis congruā Coloratura ſeu Celeratura :
 Item velut Oratio Commata, Colis & Periodis debita, ita ipſe Pauſis &
 Clauſulis comptus minoribus & majoribus, imperſectoribus & perfectiori-
 bus, ſecundarijs & primarijs diſtinguitur pro naturā Textus. Quoad La-
 titudinem, decoratur idem ſpiritus aſperi, duri, clari & lenis, mollis, ſub-
 miſi, &c: diverſitate conveniente Melodicarum vocum ſive ab ere tantum
 vel instrumento, ſive utroq; ſimul comperato effectarum pro Textus con-
 ditione. Quoad Craſtitudinem, profunditatem & altitudinem Cantilena
 Harmonica ſingitur & pingitur Anarmonijs præcipue rectis per Celeritatem
 & Syncopen: Harmoniarum Graviſſimam, Mediocriſſimam, Acutiſſimam, Simpliciſſimam,
 Rectiſſimam, Compoſitiſſimam & Diſſuſam, Perfectiſſimam & Imperfectiſſimam
 Dyadum, Triadum varietate concinna: (unde Baſſus nonnunquam etiam,
 Ultimam & Mediā Triadis uſurpat) Vocum Melodicarum multitudine :
 harum licentiā in Motu aſcenſionis & deſcenſionis ex Regione propriā, in
 progreſſu cum alijs contra Regulas Dyadum ſe legitime conſequi potentium :
 tandem repetitione & imitatione partium vel ſimpliciore vel artiſticiore Fu-
 gā ſcilicet ſoluta, quæ ornamentorum Muſicorum ornamentum, iccirco ho-
 die etiam ſpectatiſſimum, ut diſciliſſimum, ingenioſiſſimum, ampliſſimum, ef-
 ficaciſſimum, mirabiliſſimū exiſtit. Hiſ ſi ſcula colorari poteſt & ſolet, prout
 Textus requirit, Cantilena Harmonica. Vbi Heroes ſe præſtitere præterito
 ſeculo proximo inter alios Orlandus & Marentius : ille Morētis, hic Ma-
 drigalibus. Hodie, ſita etiam cauſarum Muſicarum cura, ut illorum duo-
 rum Luminum πείδη imitatio, inſtitueretur : revivifceret ſanè in DEI
 laudem, hominib; ſalutem Divina Muſica antè proxima adhuc totius
 Mundi comitia ab Archimuſico noſtro Theanthropo indicta :

cui omne decus.

Laudate

DOMI NUM

DO

MI NUM: Laudate JE

SUM

sum: Lau date SPIRITUM SAN CTUM: Lau da

D 2

te

ic

UNI

TRI

NUM.

Affe.

**Affectioes Cantilenæ Harmonicæ quibus perficitur,
sunt alia Materialis magis certa Ratio seu Genus
Modulationis: alia Formalis, ἡ ὁμοῦς
Modus Musicus.**

Genus Modulationis certum est, *Secundum quod Cantilena Harmonica sunt quibus constructa Melodijs progreditur in certâ Scalâ Musicâ.* Simplicia sunt. *Ἐναρμονισμός, Χρωματισμός, καὶ Διὰ τὸνισμός:* illud est Scala tantum Enharmonica: istud Chromatica: hoc Diatonica: *Διὰ τὸνισμός.* (ut necessaria modo tangamus) est *Διὰ τὸν* vel *ὁὐν τον*: illud Scale Diatonica Diatona: hoc Syntona existit. Mixtum genus est ex simplicibus Scale mixta. Hodie pura simplicia maxime Enharmonicum & Chromaticum non sunt in usu cum propter difficultatem, tum, quod non minimū, propter imperfectionem eorum in Harmonica Compositione: sed præcipue Diatonismus Syntonus mixtus parum cum Diatona interdum etiā cum Chromatismo (immo sciri etiam posset Enharmonismus, si opus) occupat ut proprium πρῶτον: hodiernas Cantilenas Harmonicas omnes propter gravitatem, Naturalitatem, Perfectionem, Suavitatem, Facilitatem: quo privati erant Antiqui: Neoterici sicut utuntur omnes, interdum etiam abutuntur, ita à priori novum paucissimi: cum tamen HOMINIS sit τὸ ἄνθρωπον, Animalis salutem ἀποδιδόναι.

Modus Musicus est juxta quem Cantilena Harmonica aliàs valde ampla futura & vaga planè una sit & constringitur, & unā cum omnibus quibus constat Melodijs certâ continetur octavâ & Triade Harmonicâ, in quæ ab Exordio per Medium ad usq; Finem rectè procedit ad unius Textus vim prudenter Auditoribus exponendam, effigiandam, imprimendam non sine debiti Affectuum Moderatione.

Modi simplices vulgò numerantur in Genere Diatonico, 14, Septem primarij & Septem secundarij differentes à se invicem per 7 Species *Διὰ τὰ ὁὐν*, bis sive verè sive non divisarum, semel Harmonicè, hinc primarij, & semel Arithmeticè, undè secundarij: quia species istæ *Διὰ τὰ ὁὐν* 7 bis sic divisa, bis septies etiam differunt præcipue Semiioniorum

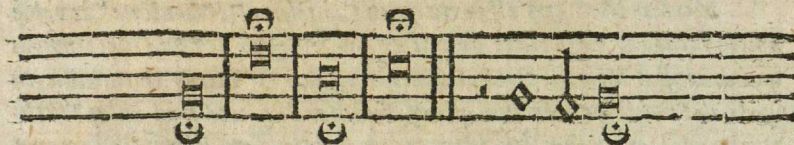
Mediatio			
Harmonica		Arithmetica	
Primarij	Secundarij	Primarij	Secundarij
4	3	4	3
3	4	3	4
2	5	2	5
1	6	1	6
		0	7

fitu inter tonos in partibus suis maximis Quinta & Quarta dato: ut prolixè Glareanus monstrat in suo Dodecachordo Diatono.

Ex his 12. sunt legitimi, qui verè Mediationem admittunt & duo spurij ac inusitati, qui non verè. Cum verò Modus secundarius appareat tantum inversus esse primarius quoad partes *Ἀγῆτα* τῶν maximè Quartā (Quinta enim eodem manet in loco) ideò, cum primario suo conveniat Triade Harmonicā principali & Clausulā, imò virtute etiam movendi: patet in Sex Modorum primariorum legitimatorum notitiā doctrinam hanc totam esse locatam. Est in omni Mode primaria legitimo propria Trias Harmonica potissima cujus Basis eadem est cum voce Infamā suā octava: Ultima eadem est cum voce octavam *ἀγῆτα* movens mediante, vox octava superma tamq̃, Unisonus cōpositus refertur ad Triadis basin, Media Triadis oritur ex Mediatione Quinta Harmonicā in Triade Naturali, Arithmetica in Triade Molli.

Hinc 6. Modos illos stringimus ad duos: unum, qui tenet Triadem Naturalem: alterum, qui Mollem:

quorum uterq̃, Trinus est juxta eandem Triadem, ex quā, quod mirum, præcipua Cantilena Harmonica ornamenta Fuga, & Clausula sunt desumenda atq̃, formanda. Quod Clausulam maximè concernit: est illa cujusq̃, Modi propria ex propria Triade, peregrina ex alienā: propria Primaria est à primā Triadis sive Exordialis, sive Finalis: Secundaria est ab ultimā: Tertiaria à Mediā.

Prior Trinus est Ionicus, Lydius & Mixolydius: posterior est Dorius, Phrygius, AEolius quilibet cum suo subdito Hypojonicus, Hypolydius, Hypomixolydius: Hypodorius, Hypophrygius & Hypoaeolius: exulibus notis Primario Hyperaeolius & Secundario Hypohyperaeolio seu Hyperphrygie. Ionico competit C. Dorio D. Phrygio E. Lydio F. Mixolydio G. AEolio a. Hyperaeolio H. Sic habes cujusq̃, Octavam seu Ambitum proprium, Triadem & ex hac Clausulas, efficaciam quoq̃, in movendis affectibus. Secundarius tantum Quartam, quam suus Dominus supra Quintam Triadis in propria Octava.

Bara.

Pars Musicae Specialis agit de Cantilenâ
Harmonicâ ἁρμονικῇ.

Cantilena Harmonica alia est Divina Textus sacri : alia Humana profani. Huc pertinent vulgares Species, Moteta, Madrigale, Villanella, Intrada, Pavana, Currenta, Galliarda, communis Saltatoria, &c : Fuga ligata, quæ Artificis Musici vires probat, exercet, auget. Adhuc referri etiam debent observationes peculiares de Bicinio, Tricinio, Quadricinio, Quin-
ticinio, Sexticinio, Septicinio, Octicinio & ceteris componendis. De quibus, Des
Dante, plura suo loco & tempore. Crebra exemplorum factorum quidem
ἀνδράδων, faciendorum verò σύνθεσις juxta præfixas Musicae leges habi-
tum progenerent Musicum omnium κατέργων Caput nobilissimum.

Tuum est, O TRIUNE, qui hæc
dedisti, porrò perficere
cœpta.

Omnis te Spiritus laudet
AMEN, AMEN.

Læs mere om projektet på:

www.kb.dk/EOD

www.books2ebooks.eu

Om EOD-projektet

“eBooks on Demand” (EOD) – på dansk “eBøger on Demand” – er et europæisk samarbejdsprojektet, der blev indledt i 2006. Det omfatter 14 national- og universitetsbiblioteker fra hele Europa og finansieringen sker bl.a. via EU.

Projektet har gjort det muligt for brugere af Det Kongelige Bibliotek at bestille ældre bøger som eBøger på nettet via REX. På længere sigt vil brugere på denne måde få adgang til millioner af bøger på nettet fra europæiske biblioteker leveret i digital form som søgbare PDF-filer – såkaldte eBøger.